BURHAN TOPRAK
YUNUS EMRE DİVANI
Türk şiirinin mucizesini yaratan en büyük şairin divanının İKİNCİ cildi çıktı.
Fiatı 100 kuruş.
İNKILÂB KITABEVİ

Cumhuriyet

20 nci yıl sayı: 6845

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: Istanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366, Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 21299-24290

Cumartesi 4 Eylûl 1943

DÖRTLERİN ROMANI
Fransanın dört meşhur muharririnin müşterek eseri, baştan sona kadar ve heyecan dolu.
Tanesi 100, Cildlisi 150 kuruş.
Ahmed Halid Kitabevi

İtalyaya Çıkan 8 inci Ordu İlerliyor

Dün sabah erkenden Calabria kıyılarına ihrac edilen Ingiliz kıt'aları bir çok köprübaşıları kurmağa muvaffak oldular

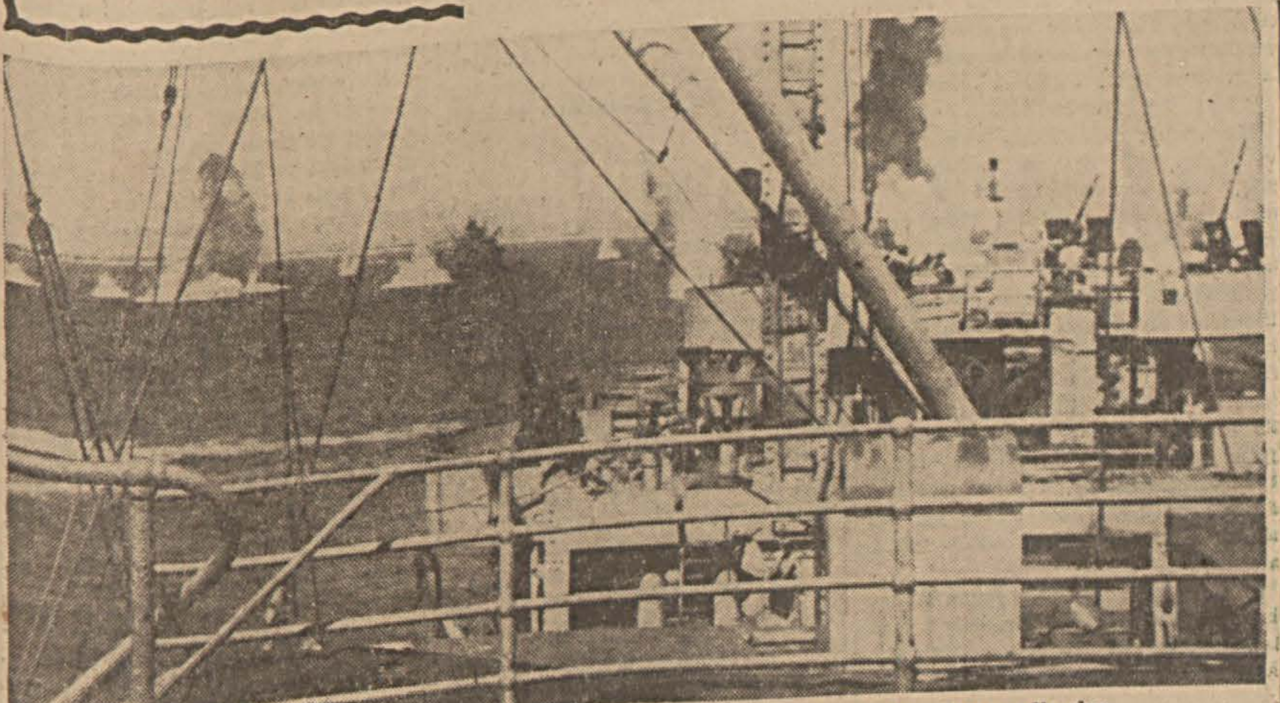

Müttefik ihrac kafileleri düşman bombardımanı altında yollarına devam ediyorlar

Göz açtırmıyan bombardımanlar

Brenner geçidinden cenuba kadar bütün mühim üsler tahrib ediliyor

Mihver kuvvetleri şimale doğru çekiliyor

Mihvere göre

Roma 3 (a.a.) — İtalyan tebliği:

Son günler zarfında münferid çıkarma teşebbüslerinde bulunan ve bu teşebbüsleri sür'atle püskürtülen düşman, dün gene Mesina boğazında Calabria sahillerine karşı büyük ölçüde çıkarma hareketine başlamıştır. Catania ve Augusta limanlarındaki deniz kafilelerile demirli bulunan gemilere Alman uçakları tarafından hücumlar yapılmıştır. Düşman uçak teşkilleri Bolzano, Taranto, Bolanya ve Napoli yakınlarına bombalar atmışlar ve bilhassa Bolanyada büyük hasarlara sebeb olmuşlardır. Dün 35 İngiliz ve Amerikan uçağı düşürülmüştür. Uçaklarımızdan 6 sı son yapılan hareketlerden dönmemişlerdir.

(Arkası sahife 3, sütun 3 te)

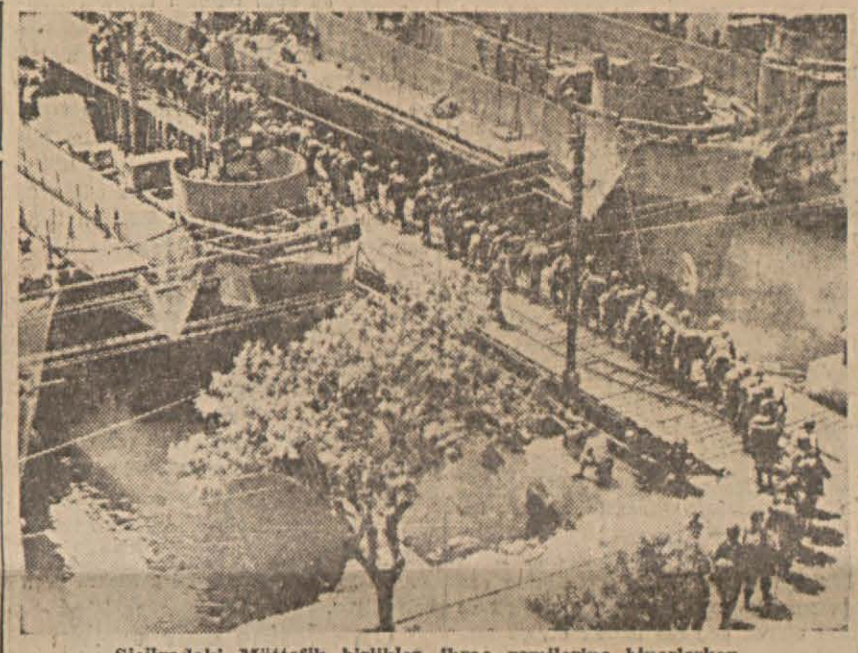

Sicilyadaki Müttefik birlikler, ihrac gemilerine binerlerken

İngilizlere göre

General Eisenhower Amerikan umum karargâhı 3 (a.a.) — Mesina boğazını geçerek bu sabah saat 4,30 da Calabria sahiline çıkan 8 inci İngiliz ordusu bu defa Avrupada ikinci cepheyi açmıştır. Bu suretle, Müttefikler Sicilyayı zaptettikten ancak 18 gün sonra İtalya muharebesi başlamıştır. Müdafaaya elverişli olan bu dağlık bölgede daha ağır savaşlar yapılacağı şimdiden tahmin edilmektedir. Bununla beraber, alınan haberlere göre, Mihver kumandanlığı, Napolinin şimalinde bulunan kuvvetlerinin en büyük kısmını çekmiş ve Müttefik kıt'alarının karşısında yalnız artçılarını bırakmıştır.

Reggio'ya iki taraftan yapılan çıkarma hareketlerini müteakıb Mesina bo-

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Bu kaçıncı cephedir ?

İtalya çizmesinin topuğuna doğru Sicilya kıyılarından başladığını haber aldığımız hareket kimse için bir sürpriz olmadı. Mesina boğazına hâkim kesildikten sonra, Akdenizde başka noktalara da göz koymuş bulunsalar bile, İtalyayı bir an önce harb dışı kılmak istiyen Müttefiklerin, yarımadayı kendi haline bırakmıyacakları besbelli idi. Bununla beraber, asıl çıkarma hareketlerine başlanmadan önce Korsika, Sardunya, hattâ Girid gibi mühim Akdeniz adalarının da düşürülmesini bekliyenler yok değildi. Bunlara göre, Avrupa kalesini ele geçirmek istiyen Müttefikler düşman kuvvetlerini mümkün olduğu kadar dağıtarak birkaç yere birden çıkarma yapmak, hiç değilse, öyle yapacakmış hissini vermek zorunda idiler.

Yavaş yavaş aydınlanmaya başlıyan son vaziyet, Anglo-Saksonların şimdilik yalnız İtalyayı hedef tuttuklarını gösteriyor. İki gündür, yeni bir cephe açmak uğrunda Avrupanın en cenubdaki ucu Eisenhower kuvvetleri tarafından ateşe verilmiştir.

Fakat bu cephe kaçıncı cephedir? Daha doğrusu bu cephenin mânası nedir?

Hep hatırlarız ki Tunus zaferinden biraz sonra Sicilya hareketleri başladığı zaman, bu hareketler dünya matbuatında iki türlü tefsire uğramıştı. Bir kısım gazetelere göre iki yıldır adı geçen ikinci cephe işte orada açılmış bulunuyordu. Sicilya bir defa ele geçirildi mi doğruca Calabria'ya atlanacak, oradan Balkanlara ve Alplara uzanılarak Avrupa kalesinin fethi tamamlanacaktı.

Fakat herkes bu fikri paylaşmıyordu. Birçokları, İtalya üzerinden yapılacak taarruz hareketlerinin hem çok ağır, hem de az verimli olacağı kanaatinde idi. İtalya, silâhları elden bırakıp teslim olsa bile, Alp dağlarının karlı duvarlarını aşmak Müttefik orduları hesabına güç bir işti. Beri taraftan Dalmaçya ve Arnavudluk kıyılarına atlamak da ayrıca bir mesele sayılmalıydı. En büyük mahzur da, bütün bu hareketler yapılırken

NADİR NADİ

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

Kızılordu Donezde hızla ilerliyor

Bir Madrid haberine göre

Alman umumî karargâhında yapılan bir içtimada, bütün Ukranyanın boşaltılması meselesi konuşulmuş

Stockholm 3 (a.a.) — Rusların 980 kilometrelik bir cephede ilerlemelerinden sonra Alman orduları Stalino bölgesinde Don havzasına çekilmeğe başlamıştır. Kızılordu hava kuvvetleri üstünlüğünü elde tutmakta, çekilen Alman kuvvetlerile iaşe kollarını mütemadiyen dövmektedir. Son 24 saattenberi Azak denizi ile Smolensk arasında 20 kadar şehirde Rus bayrağı dalgalanmaktadır. Alman ricatinin mahiyeti gittikçe hızlanmaktadır. Ruslar bütün cephede günde 22 kilomet-

(Arkası Sa. 3; Sü. 7 de)

Parise hava taarruzu

Bir habere bakılırsa şehrin merkezine de bombalar düşmüş, çok ölenler olmuş

Londra 3 (a.a.) — Uçankalelerden mürekkeb teşkiller, bu sabah Paris civarındaki Caudron - Renault uçak fabrikasile Parisin şimal batısında bulunan Menlan-Leo-Mureaux'daki uçak montaj tesisine taarruz etmişlerdir.

Başka Uçankaleler Fransanın şimal ba-

(Arkası sahife 3, sütun 6 da)

İtalya istilâsının muhtemel inkişafı

Sicilyanın tam işgalindenberi hazırlanmakta olan Müttefik orduları nihayet İtalyan karasına taarruz etmişler ve Mesinanın karşısında İtalyan çizmesinin burnunu teşkil eden Reggio havalisinde karaya ayak basarak orada tutunabilmişlerdir. Okuyucularımızın askerî hareketleri ve onların muhtemel gelişmelerini takib edebilmeleri için mahsus surette yaptırdığımız renkli haritada vaziyet açık olarak görülür.

Ayni haritanın tetkik ve mütaleasından anlaşılacağı üzere cenubî İtalyada Reggio havalisi ilk ihraç sahası olsa bile Müttefik askerlerin çıkarılacakları tek yer değildir. Müttefiklerin Napoli taraflarından yapmaları muhtemel ihrac hareketleri hakikatte daha mühim olmak lâzımdır. Nitekim Taranto körfezine yapılmak istenilecek ihrac da ayni ehemmiyettedir. Bütün bu hareketlerde muvaffak olacak Müttefik askerleri bittabi daima sağ yanlarını emniyet altına alarak Adrıyatik denizinde Brendizi ve Bari mıntakalarına ulaşmak istiyecekler ve buralardan Balkanlara atlamak amacını güdeceklerdir. Adriyatik denizinin şark sahilinde Balkan memleketlerini görüyorsunuz.

Haritada görüldüğü üzere Sardunya ve Korsika adalarını işgalleri dahi Müttefiklerin bir aralık başarmağa çalışacakları işlerdendir.

İtalyada karaya ihrac hareketlerinin muhtemel bir safhasını Romanın garb sahilleri şimalinden ve meselâ Livorno (haritada Ligorno diye görüyorsunuz.) taraflarında yapılacak çıkarmalar teşkil eder. İtalyayı silâh bırakmağa zorlamak için buna lüzum vardır.

Nihayet İtalyada cereyan edecek askerî hareketlerin en mühim kısmını en son şimalde cereyan edecek muharebeler teşkil edecektir. Çünkü Avrupa karasını müdafaa edecek olan Alman ordularının küllî kuvvetleri buralarda, yani Lombardia mıntakasının Po vadisinde toplanmışlar ve yerleşmişlerdir.

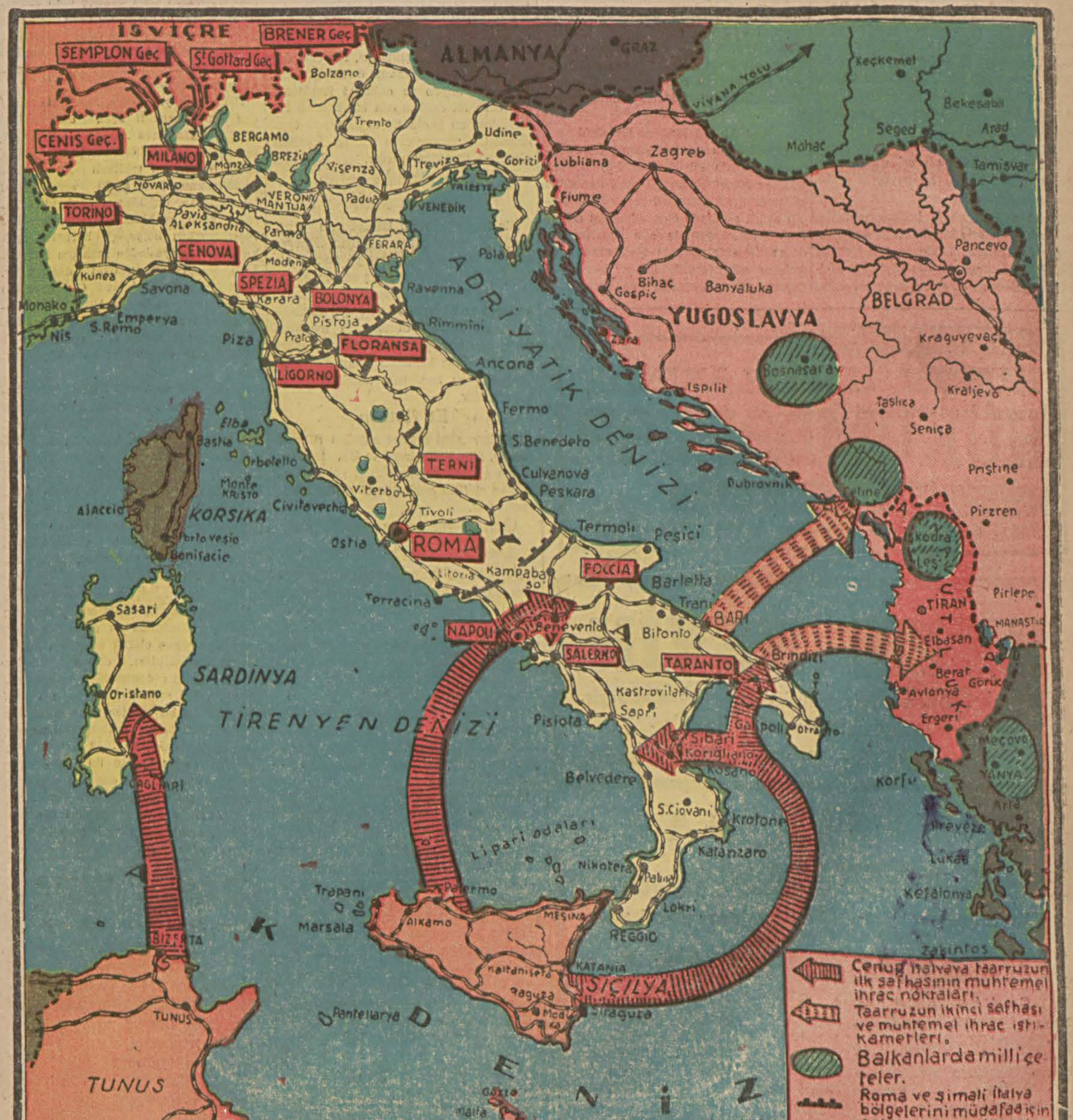
İSVİÇRE
BRENER Geç
SEMPLON Geç
St Gottard Geç
ALMANYA
GRAZ
VİYANA YOLU
Keçkemet
Bekesaba
Seged
Arad
Mohac
Tamişvar
Bolzano
Trento
Udine
Gorizi
Lubliana
Zagreb
CENİS Geç.
BERGAMO
MİLANO
Monza
BREZİA
Visenza
Treviso
TRİESTE
VENEDİK
NOVARO
VERONA
MANTUA
Padua
Fiume
TORİNO
Pavia
Aleksandria
Parma
FERARA
Pola
Pancevo
CENOVA
Moden
Kunea
Savona
SPEZIA
Karara
BOLONYA
Ravenna
Bihac
Gospiç
Banyaluka
BELGRAD
YUGOSLAVYA
Monako
Nis
S. Remo
Emperya
Pisfoja
Rimmini
Piza
Prato
FLORANSA
Zara
Kraguyevaç
LİGORNO
Ancona
Bosnasaray
Ispilit
Kraljevo
Taşlica
Seniça
ADRİYATİK DENİZİ
Fermo
Elba
Bastia
Orbetello
S. Benedeto
TERNİ
Culvenova
Peskara
Monte Kristo
Viterbo
Dubrovnik
Cetine
Priştine
Ajaccio
KORSİKA
Civitavecha
Tivoli
Pirzren
Porto vesio
Bonifacio
Ostia
ROMA
Termoli
Pesici
Skodra
Leş
FOCCİA
Litoria
Kampaba
Barletta
Trani
BARİ
Pirlepe
Sasari
Terracina
TİRAN
MANASTIR
NAPOLİ
Benevento
Bitonto
Elbasan
SALERNO
TARANTO
Brindizi
Berat
Göriçe
Avlonya
SARDİNYA
Kastrovilari
Sapri
Oristano
Otranto
Ergeri
TİRENYEN DENİZİ
Pisiota
Galipoli
Sibari
Koriqliano
Rosano
Meçova
Yanya
Cagliari
Belvedere
Korfu
S. Ciovani
Krotone
Arta
Lipari adaları
Kalanzaro
Preveze
Nikotera
Palini
Lukas
Trapani
Palermo
Alkamo
MESİNA
Lokri
Kefalonya
Marsala
REGGİO
Zakintos
BİZERTA
Kaltanisetta
KATANİA
SİÇİLYA
Raguza
Modika
Siraguza
TUNUS
Pantelarya
AKDENİZ
Gozzo
Malta
0 100 200 Km.
Cenubî İtalyaya taarruzun ilk safhasının muhtemel ihrac noktaları.
Taarruzun ikinci safhası ve muhtemel ihrac istikametleri.
Balkanlarda millî çeteler.
Roma ve şimali İtalya bölgelerini müdafaa için tutulması muhtemel hatlar
Demiryolları
Hudutlar

Bulgar Meclisi

III üncü Simeon'u kral ilân etti — Boris'in cenazesinde bulunacak Türk heyeti dün akşam yola çıktı

Parti Grup Reis vekili Hasan Sakanın reisliğinde dün akşam Sofyaya hareket eden heyetimiz Sirkecide teşyi olunuyor

(Telgraflar 3 üncü sahifemizdedir)

Köy - Ziraat davamız

İktısadî muvazene

Harb gücü, sanayi gayreti ve diğer vatan işleri gibi gene köylüye ve onun hububat istihsal kudretine dayanmalıdır

Başvekil, 30 Ağustosta, şanlı zaferin mübarek hedefi, ve büyük sosyal inkılâbların başlangıç noktası olan İzmir kıyılarında, Kurtuluş Savaşımızı anlattı, Nutuk, bütün heyecan mantıkından sıyrılmış özlü tarih felsefesi ve yarın için güvendiğimiz hayatî kararların programını aydınlatması bakımından kıymetli bir «vesika» mahiyetini almıştır.

Ödemişli Saracoğlu, işgal faciası kadar zafer ve istiklâl nimetinin de mânalarını şüphesiz en iyi anlıyan İzmirli hemşeriler arasında bütün saffetile kalbini açarken, teker teker birbirimize dayanışımızın yarattığı millî kudret tılsımını köylü - halk cevherine bağlıyordu. Sosyal ve medenî asilliğine demokrat Başvekilimiz gibi bir örnek veren bu büyük sınıfın millî varlığa kök oluşunu daima tekrarlamakta biz fayda buluruz. İnsan kalabalığımızla beraber, istihsal kabiliyetimizi, harb gücümüzü ve millî gelirlerimizin çoğunu daima kendisine borclu olduğumuz ana kütle, bütün yaşama gayretlerimizin hem kaynağı, hem neticesidir. Kurtuluşumuzu, kalkınmamızı, birliğimizin çabuk gelişmesini, benlik şuurunun kemalini hep bu sınıfın bir millet çapında büyük olması, kabiliyetli olması, fedakâr olması temin etmiştir.

Köylünün, ordu kadrolarını doldurarak, bütün ziraî - sınaî verimi sağlıyarak ve devlet masraflarına belki milyara varan yardımlarda bulunarak Cumhuriyetin geniş yığınlara düşen ağır yükünü kutsî bir vazife şevkile omuzlarında tutması öyle övünülecek bir başarıdır ki biz köy çocukları bu şerefli cemiyet manzarasını sevincden gözlerimiz yaşararak seyrediyoruz.

Türk köylüsü, 20 yıl evvel, ve 20 yıldanberi vatanı kurtarmak yolunda, rejimin inkılâbları peşinde akla sığan ve sığmıyan şeyi hiç esirgemeden yaptı. Bugün gene bu mübarek yurdun ayak üstü tutulması uğrunda canına kadar her şeyi Şefin emrindedir.

Türkiye realitesinin maddî ve ruhî olgusu bu olduğu içindir ki Başvekilimiz millet hayatına dikkati çekmek üzere İzmire de, mevzua da Kurtuluş Savaşının o ezelî zafer yolundan girdi. Köylüye çevrilmiş menfî propagandanın yalanlanmasını coşmuş bir psikolojik ihtiyaç olarak duydu.

Sayın Saracoğlunun, köylü için hesaba ve mantığa uyar her tedbirin alınacağını söylemesi bu bahsin açık konuşulmasındaki samimiyet imkânlarını arttırmıştır. Harman başlarında, gelecek yılların umumî çalışmasını da plânlıyacak olan kararları bekliyen Türk köylüsü Başvekilin İzmir nutkundan sonra, gözlerini günün piyasalarına dair işaretlere dikmiştir.

Filhakika biz, yıllık zaruretlerimizden başka -belki daha ziyade- gelecek senelerin gayretlerini de düzenlemek vazifesile karşı karşıya bulunuyoruz. Bu seneki mahsul bereketlidir, fakat yarının harmanlarını aşağı yukarı ayni bollukla temin edecek ekim şartlarını şimdiden tanzim etmezsek bu bereket bizim için bir mevsimlik rüyadan ibaret kalabilir.

Unutmamak lâzımdır ki, 1943 harmanlarının bereketini, Saracoğlu hükûmetinin hububat fiatlarını piyasada serbest bırakmasından doğan büyük ekim gayreti yaratmıştır. Devlet hisselerinin ambarlanmasından sonra satışa bırakılacak olan buğdayın fiatı, eskisinden yarı yarıya düşük olursa bu gayretin azalmasından korkulur.

Ziraat teşkilâtımızda beliren metodlu canlanma şüphesiz büyük ümid kaynaklarımızdan biridir. Lâkin enerjik Vekilimiz Hatiboğlunun da dün söylediği gibi daha yapılacak pek çok işlerimiz vardır. Devlet işletmelerile yurdun değil, orduların ihtiyaçlarını bile tamamile karşılamaktan henüz uzağız. Zaten buna imkân da olsa, sanayide dahi yüzde yüz devletçi olmıyan rejimin büyük köylü sınıfına aid yaşama hakkını resmî işletmelere inhisar ettirmiyeceği tabiidir.

Bu sebebler Cumhuriyet hükûmetini, köy - ziraat sahasında geniş kalkındırma hamlelerine koşturmuştur. Köycü olmak ve köylü sınıfını hakikî Türk milleti bilmek şiarı, bizi, bu toprak üzerinde rejimin yarattığı bütün inkılâb ve eserleri köylünün kalkınışı gibi telâkki etmeğe alıştırdı. Ancak, düne kadar köylünün teşkilâtlanmasile, istihsalin kıymetlendirilmesi açıkta kalıyordu. Şimdi bunardan birincisini Ziraat Vekâleti büyük bir ehliyetle tahakkuk ettirmeğe başlamıştır. İkinci nokta, maalesef yalnız Ziraat Vekâletinin işi değildir, bol istihsale ve mahsulü değerlendirmeğe dayanan büyük bir iktisadî müvazene davası ki istikrarlı bir şekil alabilmesi bir çok hükûmet teşkilâtının işbirliği yapmasına ve şube hizmetleri ayni istikamette âyarlanmış bir plânla çalışılmasına bağlıdır.

Türk toprağı her çeşid mahsulü yetiştirir. Fakat en geniş çapta ekim, hububat ziraatidir. Binaenaleyh Türk iktısadî varlığı, daha ziyade hububat istihsalimize istinad eden bir mekanizma olmak lâzım gelir. Köylü ekseriyetinin mahsulü ne kadar değerlendirilir ve bu kıymet ne derece itina ile devlet teminatında tutulursa köylünün satın alma kabiliyeti de o kadar yükselerek iktısadî - malî kaynaklarımızı zenginleştirir; «milletin günlük ekmeği» gibi, bu buhran yıllarında iç cephenin en mühim bir unsurunu bir tehlike olmaktan da çıkarır.

1943 hasadını ambarlarken, bize, böyle bir zihniyetin umumî istihsal programımıza hâkim olacağını düşündüren başlıca sebeb, hükûmetimizin götürü nazariyelere değil, hâdiselerin tabiatine kıymet veren ileri realizmidir.

Pamuk, pancar, yapağı, devlet emrindedir, tütün, yana yakıla yürüyüp gidiyor. Lâkin ihtiyacımızdan fazlasını kendi haline terkedeceğimiz hububat «bolluk» gibi en güzel bir netice yüzünden düşmeğe mahkûm görünüyor. Onu kollıyarak istihsal kudretimizi hırpalanmaktan korumak vazifemizdir.

Feridun Osman MENTEŞEOĞLU

Teşekkür

Lâstikçi Hüseyin Hüsnü Güzel'in cenaze merasiminde bulunmak, tahrirî ve şifahî olarak acımıza iştirak etmek lûtfunda bulunan bilûmum akraba ve dostlarımıza teşekkürlerimizin iblâğına muhterem gazetenizin vesatetini rica ederiz.

Zevcesi ve şeriki Arif Tetiker

Acı bir ölüm

Fatih camii şerifinin 50 senelik emektar kayyumlarından Çürüksulu Receb Özcanlı dün akşam vefat etmiştir. Cenazesi bugün öğle namazından sonra Fatih camiinde namazı eda edilmek üzere Mehmedağa camii yanındaki evinden kaldırılacaktır. Mevlâ rahmet eyliye.

***

Bay Ahmed Muhtar Kevakibî

Şeyhülislâmı esbak merhum Cemaleddin Efendinin küçük oğlu Bay Ahmed Muhtar Kevakibî hulûlü eceli mev'udile vefat etmiştir. Cenazesi pazar günü Fatih camii şerifinde öğle namazını müteakıb Edirnekapısında aile kabristanına defnedilecektir. Cenabı Hak akraba ve ailesine sabrı cemil ihsan buyursun. Çelenk gönderilmemesi rica olunur.

HÜSEYİN CAHİD
HUSUSÎ HAYATLARINDA
HÜKÜMDARLAR
GÜNÜN EN MERAKLI KİTABI
Bütün Bayilerde ve Kitapçılarda 125 Krş.
YEDİGÜN NEŞRİYATI

KREM NEVİN
Güneş banyosuna zevk, teninize renk ve cazibe verir.
Krem Nevin teninizi korur, deriyi besler.
Eşsiz bir HASAN Müstahzarıdır.

İÇKİSİZ SAZ
Cağaloğlu ÇİFTESARAYLAR Bahçesinde
Her pazar saat 14 ten 19-a kadar KÜME SAZ HEYETİLE birlikte bülbül sesli
MÜZEYYEN SENAR Işıl
ÇALANLAR OKUYANLAR
Keman NOBAR Cümbüş CEMAL BEHÇET SUZAN
» SAIM » KADRİ YAŞAR MELÂHAT
Piyano SEFİK Klarnet SALİH NUMAN SEMİHA
Kanun AHMED Tanburi FERİD VAHİD AYDA
» İSMAİL Darbuka Hasan Tahsin BİRSEN
Kemençe PRAŞKO » FERİD
Ayrıca: Üstad Zurna EMİN ve Darbuka HASAN TAHSİN'den Kâğıdhane ve Oyun Havaları

Şehir haberleri

Kazanc vergisi kanununda

Mühim bazı tadilât yapılması düşünülüyor

Maliye Vekâleti, Ticaret ve Sanayi Odasının mühim bir mevzu üzerinde mütaleasını istemiştir. Vekâlet, kazanc vergisi kanununun günün icablarına göre değiştirilmesi derpiş edildiğinden yeni kanun projesinde ne gibi hususların bulunması münasib olacağını sormakta ve bunu bazı suallerle tasrih etmektedir. Sualler bilhassa kazanc vergisinin hangi esaslar dahilinde alınması lâzım geldiği üzerinde toplanmakta ve karine ile veya beyanname usulü ile vergi alınma şeklinden hangisinin daha muvafık olduğu noktasında, durulmaktadır.

Dün Ticaret Odasında bu mühim mevzu için bir toplantı yapılmış ve her ticaret ve sanayi zümresinden ikişer zat ile İstanbulun tanınmış bazı maliyeci ve hukukçusunun da iştirakile teşekkül edecek bir heyetin, vaziyeti tetkik etmesine karar verilmiştir. Salı günü ilk toplantı yapılacaktır.

Dar gelirlilere kömür tevzii

Kömür Satış ve Tevzi müessesesi İstanbulda dar ve değişmez gelirlilere yapılan kömür dağıtılması işini bu ayın 15 inde bitireceğinden halktan şimdiye kadar beyanname verenlere kömür dağıtmak üzere hazırlıklara başlamıştır. Müessesenin İstanbul müdürü Şefik Kavur bu hususta direktif almak üzere Ankaraya gitmiştir. Müdürün gelmesini müteakıb ne şekilde tevziat yapılacağı ilân edilecektir.

Tünelin içinden tramvay geçirilmesi düşünülüyor

Tünel, bu ayın onuncu cuma gününden itibaren işlemeğe başlıyacaktır. Tramvay, Elektrik ve Tünel idaresi muhtelif heyetlere Tünelin yeni kayışını ve değiştirilen raylarını muayene ettirmiştir. Fakat ilk fırsatta Tünelin bugünkü işletme şekli değiştirilerek hazırlanan projelerden birisi tatbik edilecektir. Bu projeler arasında Tünelin içinden tramvay geçirilmesi vardır.

Fabrikalar yeni pancar mahsulünü işliyorlar

Yeni şeker fiatları tesbit edilmek üzeredir. Uşak, Eskişehir ve Turhal fabrikaları, yeni mahsul pancarı işlemeğe başlamışlardır. Alpullu fabrikası, zaten faaliyet halinde bulunmaktadır. Bu seneki umumî şeker kampanyasının geçen senekinden fazla olacağı tahmin edilmektedir.

Ayın 15 ine doğru, yeni fiatların ilânı bekleniyor.

Un işlerine dair verilen kararlar

Belediye Teftiş heyeti müdürü Kâzım, Mıntaka Ticaret müdürü Remzi Saka ve Toprak Mahsulleri Ofisi müdürü Mahmudun iştirakile İstanbulun un işleri üzerinde yapılan tetkikler netice - lenmiş ve bazı mühim kararlar veril - miştir.

Öğrendiğimize göre, bu kararlar meyanında, unların çuvallarda tam olması için bazı tertibat alınması, mevcud değirmenlerden Mumhane değirmeni gibi iyi un vermiyen ve nakliyat imkânları güç olan iki değirmenin bırakılarak İstanbulun un işinin üç değirmende toplanması, değirmenlerde kontrol tertibatı alınması hususları vardır.

Tren altında kalan amele öldü

Bir kaç gün evvel Sarayburnu civarında bir tren kazası olmuştu. Floryadan Sirkeciye gelen banliyö katarı altında kalan Mehmed Avuş adlı amelenin sağ kolu dirsek yukarısından kesilmiş, kaburga kemikleri de kırılmıştı. Mehmed Avuş, kaldırıldığı Cerrahpaşa hastanesinde dün ölmüştür. Gömülmesine müsaade edilmiştir. Kazadan dolayı Lokomotif makinisti hakkında tahkikat yürütülmektedir.

Et fiatları

Belediye yeni İktısad müdürü Hikmet Samay, dün Mezbahaya ve Hayvan Borsasına giderek mütemadiyen yükselmekte olan et fiatı hakkında tetkiklerde bulunmuştur.

Orhan hamamı ile Bursa Darüşşifasında hafriyat

Bursada ilk Türk hamamı olarak Orhan Beyin yaptırmış olduğu Orman hamamı ile Yıldırımdaki tarihte meşhur Bursa (Bimarhane) Darüşşifası üzerinde Maarif Vekilliği tarafından hafriyat ve araştırma ameliyatına geçilmiştir.

Bu tarihî şehrimizde birisi ilk Türk hamamı, diğeri ilk Türk hastanesi olması itibarile de medeniyet tarihimizde fevkalâde yüksek değeri olan bu binalarda tatbik edilen hafriyat yüksek mimar Sedad Çetintaşın nezareti altında yapılmaktadır.

Haber aldığımıza göre, hafriyat neticesi alındıktan sonra bu değerli abidelerin restorasyon resimleri ve dekonstruksiyon projeleri hazırlanacak ve şu suretle medeniyet tarihimizde bunların şahsiyet ve hüviyetleri tebarüz ettirilecektir. Bu hayırlı faaliyete şahid olan Vilâyet ve Bursanın kültür muhitinin hafriyat ameliyatını ve neticelerini en yakın bir alâka ile takib ve her vasıta ile yardım etmekte olduğu da memnuniyetle öğrenilmiştir.

Ramazan 4 Cumartesi

	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsak
Vasatî	1 13	16 52	19 38	21 15	4 45
Ezanî	5 35	09 14	12 00	1 35	9 06

GÜNÜN MEVZULARI

Denizaltılara karşı uçakların üstünlüğü

Yazan: **ABİDİN DAV'ER**

Cumhuriyetin 28 ağustos tarihli sayısında çıkan yazımızda, kartal ile deniz kaplumbağasının, yani uçakla denizaltının birbirlerine karşı olan dövüş kabiliyetlerini tetkik etmiş, kartalın kaplumbağadan çok üstün olduğunu göstermiştik. Uçakların denizaltılara karşı kullanılması, yeni değildir; kartal ile kaplumbağa arasındaki mücadele, daha geçen harbde, başlamıştı.

O zaman denizaltılara karşı teşkilâtlı bir surette uçak kullanan Amerikalılar olmuştur. Bu işe memur edilen ilk Amerikan uçak kafilesi 1917 haziranında Fransaya gelmiş; fakat müessir mücadele 1918 başında başlamıştı. Harb bittiği zaman, Amerikanın Avrupa sularında denizaltılarla mücadele eden uçak teşkilâtı 2500 subay, 22,000 er ve 500 uçaktan mürekkebdi. Bunlar, 6 uçak, 3 kabili sevk balon, 3 sabit balon merkezine ayrımışlardı. Kabili sevk balonlar, uzak keşif, gemilere bağlı sabit balonlar ise yakın keşif hizmetlerinde kullanılıyorlardı. Ayrıca Fransada bir de havacılık fabrikaları merkezi tesis edilmişti. Burada 20,000 mühendis ve işçi çalışıyor; yeni uçaklar yapıyor; mevcudları tamir ediyordu.

Avrupa sularındaki Amerikan deniz kuvvetlerinin kumandanı Amiral Sims, harbden sonra neşrettiği eserde, Amerikan hava kuvvetlerinin, Alman denizaltılarına 39 defa hücum ettiklerini ve bu hücumlarda 10 denizaltısını batırmağa muvaffak olduklarını yazar.

O harbde, Alman denizaltıları başkumandanı olan Amiral Andreas Michelsen de, bu rakamın fazla yüksek olduğunu iddia etmekle beraber, Alman denizaltılarının, zenital yani gökyüzünü görmeğe müsaid periskoplarla techiz edildikten sonra dahi, uçaklarla mücadelede çok sıkıntı çektiklerini, çünkü bilhassa kıyılarla, kıyılara yakın açık denizlerde pek çok düşman uçağı kullanıldığını söyler. Alman Amirali, 10 denizaltının uçaklar tarafından batırıldığını kabul etmiyorsa da, Müttefikler tarafından batırılan denizaltıların hangi silâhla batırıldığını, elbette batıranlar daha iyi bilirler.

***

Geçen harbde, uçaklar, henüz şimdiki Sunderland'lar, uçan kaleler, Liberatorlar gibi 5000 ve Catalina'lar gibi 6500 kilometre katedebilecek (hatta Marinerler 8000, Fleetstar'lar 8300 kilometre mesafe katedebilirler) kudrette olmadıkları için Atlas Okyanusunun ortalarına kadar gidemiyorlar, bu yüzden kafileleri ancak kıyılarda himaye edebiliyorlardı. Bu defa ise, uçakların, bilhassa büyüklerinin menzili pek artmış olduğu için, uçaklar, Amerika, Kanada, Ternöv ve Groenland kıyılarında, İzlanda, Faer öer, Şetland, Orkney, Hebrid adalarında ve batı İngiltere ile şimal İrlandada tesis edilmiş olan Müttefik üslerinden hareket etmek suretile şimal Atlantiğin her tarafında nöbetleşe kafilelere refakat etmekte ve bunları birbirlerine teslim ederek tam bir hava himayesi kurmaktadırlar.

Harbin ilk yıllarında, henüz bu kadar çok uzun menzilli uçak bulunmadığı ve Amerikan hava - deniz kuvvetleri, tamamile teşkilâtlanmadığı bir sırada, kafileler için en tehlikeli saha, Atlas Okyanusunun önce batısı, sonra ortası idi. Batıdan, doğudan ve şimalden hareket eden uçakların birbirlerine kavuşamadıkları bölgede, kafileler uçak keşif ve himayesinden mahrum kalıyorlardı. Şimdi artık vaziyet değişmiştir. Kafileler, şimal Atlas Okyanusunun her tarafında ve her an hava himayesinde seyrediyorlar. Bu işe memur uçakların sayısı çok arttığı gibi, menzilleri de büyümüştür ve gittikçe de büyümektedir.

Şimal, orta ve cenub Amerikadaki bütün devletlerin - en cenuptaki Arjantinin müstesna - Birleşik Amerika ile beraber harbe girmeleri, batı Afrikanın tamamile Müttefiklerin eline geçmesi, bunlara, Atlas Okyanusunun İstiva hattı etrafındaki kısmını da uçak kontrolu altına almak imkânını vermiş ve böylece denizaltı harbinin en şiddetle cereyan ettiği saha olan Atlas Okyanusunda, kafilelerin havadan müessir surette himayesi mümkün olmuştur.

***

Uçaklar, yüksek sür'atleri dolayısile kafilelerin ilerisinde ve geniş bir saha üzerine yayılmış olarak uçarlar ve gündüzleri denizaltıları, dalmağa mecbur ederler. Dalmış denizaltılar, umumiyetle saatte 8-9 milden fazla seyir ve bu azamî sür'ati bir saatten fazla muhafaza edemedikleri için, uçakların hücumuna uğramasalar dahi, 10 - 12 mil sür'atle seyreden ve takriben iki saatte bir zikzaklar çizerek rota değiştire değiştire yoluna devam eden kafilelere yetişemezler. Uçaklar, ayrıca gördükleri denizaltılara su bombalarile de hücum ettiklerinden bunlar, kafileye hücumdan ziyade kendi canlarını kurtarmağa çalışırlar. Arada, hava keşfi ile görülemiyen ve tesadüfen kafilenin tam yolu üstüne düşen denizaltılar da, kafileyi yakından himaye eden muhribler ve korvetlerle kafilelere refakat eden küçük uçak gemilerinden havalanan uçaklar ve son zamanlarda şileplerin güvertelerinden kalkan Helikopter denilen ve havada dimdik inip çıkan yeni icad uçakların hücumuna uğrarlar. Kafileye refakat eden harb gemilerinin hepsinde, dalmış denizaltıların mevkilerini az çok sıhhatle gösteren Asdic cihazları vardır.

***

Müttefikler, denizaltılara karşı keşif ve hücum için uçaklar kullandıkları gibi, Almanlar da kafileleri keşfedip denizaltılara haber vermek üzere, uzun menzilli keşif uçakları kullanmaktadırlar. Bunlar, gördükleri kafilelerin kaç gemiden mürekkeb olduğunu, hangi istikamette seyrettiğini denizaltı filotillâlarına haber verirler. Onlar da, kafilenin yolu üzerinde hücum için tertiblenirler. Alman keşif uçakları, Avrupa ile Amerika kıyıları arasında umumiyetle yarı yoldan biraz daha batıya kadar gidebiliyorlar. Ternöv ve Kanadanın doğu kıyılarına birkaç yüz mil mesafeye kadar sokuldukları da görülmüştür.

Denizaltılarla iş birliği yapan Alman bomba uçakları da vardır. Fakat, bunlar, keşif uçakları kadar uzaklara gidememekte; ancak Britanya adaları batısında, 4-5 yüz mil mesafede, kafilelere hücum edebilmektedirler. Bunlar da, denizaltılar gibi, uzun menzilli keşif uçaklarının verdiği malûmat sayesinde kafileleri bulabilmektedirler. Fakat Alman bomba uçaklarının Müttefik gemi kafilelerine hücumu, denizaltılarınki kadar müessir olamamaktadır.

Akdenizde, Sicilya, Mihverin elinde iken buradan ve Sardunya adasından havalanan bomba ve torpil uçakları, Maltaya gitmek istiyen Müttefik kafilelerine dar Sicilya boğazında ve Sardunya ile Sicilya arasında daha müessir hücumlarda bulunabiliyorlardı. Fakat şimdi vaziyet değişmiştir. Tunus ve Cezayir kıyıları ile Sicilya Müttefiklerin eline geçmiş; Sardunyadaki Mihver hava meydanları mütemadi akınlarla tahrib edilmiştir. Buralardan geçen kafileler, uzun menzilli Müttefik av uçakları tarafından himaye görmekte olduklarından sağ ve salim gidecekleri yere gitmektedirler.

***

Gündüzün denizaltılarla uçaklar ve himaye gemileri arasında cereyan eden mücadele umumiyetle denizaltıların aleyhine olduğu için, denizaltılar, geceleri harekette bulunmağı tercih ediyorlar. Bunlar, telsizlerinden başka suyun içinde dinleme cihazları ile mücehhez olduklarından kafilelerin hangi istikametten gelip hangi istikamete gittiğini kontrol edebiliyorlar. Rivayetlere göre, bu cihazlar ve başka yeni âletler sayesinde Alman denizaltıları periskop kullanmadan da cayrskoplu torpilleri ile kör atış yapıyorlarmış.

Bu münasebetle şunu da söyliyelim ki İngilizler de, Amerikalılar da, yeni modelde birkaç Alman denizaltısını sağlam olarak ele geçirmeğe muvaffak olmuşlar ve bunların bütün esrarını ve yeniliklerini öğrenerek bir kısmını neşir dahi etmişlerdir.

Gelecek yazımızda kartalla kaplumbağanın kafileler etrafında nasıl muharebe ettiklerini anlatacağız.

ABİDİN DAV'ER

BARBAROS DESTANI
Deniz Gd. Okulu Tarih Öğretmeni
METHİ BAYAR
Yepyeni Türk ve Avrupa kaynaklarından faydalanarak yazdığı
Hayreddin Paşanın HAYATI
Preveze savaşı hangi bakımlardan İngiliz Amiralı Nelson'a model olmuştur?— Sinir harbini kim icad etti — (Şeytanı döven) reis kimdir?— Engizisyon mahkemeleri nasıl çalışır? 1534 te Osmanlı sarayları— Fransız donanması Marsilyada neden Türk bayrağını çekti? Türk deniz harb tekniğinin üstünlük sebebleri.
ÇIĞIR KİTABEVİ

AKÜMÜLÂTÖRLERİNİZDEN
MEMNUN OLMAK İSTER MİSİNİZ?
AMERİKA «THE BATTERY LABORATORİES» in gizli formülü ile hazırlanan garantili T. Ü. İ. marka akü plâklarını kullanınız. Her cins mevcudu olduğu gibi sabit ve büyük eb'ad aküller için sipariş kabul edilir. İzmir İsmetpaşa Bulvarı No 27. Telefon: 3684 TALÂT ÜLKÜ

AÇIK ARTTIRMA İLE SATIŞ
1943 eylûlünün 5 inci pazar günü saat 10 da Beyoğlunda İstiklâl caddesinde Yerli Mallar Pazarı karşısında Postacılar sokağında 18 - 20 No.lı Santa Maria apartmanının zemin katı A dairesinde mevcud ve ölü Theodor Giorguliye aid eşyalar müzayede ile satılacaktır. Halis mavun stil çok güzel komple yemek oda takımı, erable kaplama aynalı dolab komodin ve lavabo, güzel aynalı portmanto, halis bronz Louis XVI ezive beyaz maden tepsi, yağdanlık, Jardinyer ve Kristofl bardaklar, demir karyolalar, yağlı boya tablolar, çini ve emay odun sobaları borularile, duvar etajerleri. Çin duvar tabakları, yatak ve kuştüyü yastıklar, bavullar, perdeler, oyma ağac yaldızlı masa ve konsol, meşin şezlong, bronz geridonlar, içi kürk erkek paltosu, bisküilik ve şekerlikler, battaniyeler, mutfak takımları, etajerler, elektrik ütüleri, elektrik abajurlar, kilimler, yorganlar vesaire.

Toprak Mahsulleri Ofisi İstanbul Şubesinden:
Değirmenlerde mevcud kepeklerin beher kilosunun satış fiatı (12) kuruştan (8) kuruşa indirilmiştir. Satın almak istiyenlerin Sirkeci Liman hanında Toprak Mahsulleri Ofisine müracaatleri ilân olunur.

DEVREN SATILIK
TAZYİKLİ MANİFATURA SİLİNDİRİ
132 santim eninde motör ve havagazi ile ısıtacak tertibatlı ve her teferruatı tamam saatte 360 metre ütü yapacak silindir devren satılıktır. Talib olanlar hergün 9-12 ye kadar Tarakçılar Ekberiye han 7/8 Noya müracaat.

RAŞİD RIZA
Tiyatrosu BU GECE
Kadıköy SÜREYYA Sinema
Bahçesinde.
Temsile saat 9,30 da başlanacaktır.
Her akşam Beyazid
LÂLE Bahçesinde
İSMAİL DÜMBÜLLÜ
Temsilleri
AHMED GÜLDÜRÜR
Okuyucu
SABRİYE TOKSES
Birlikte

İŞÇİLİK EKSİLTMESİ
Sümerbank
HEREKE MENSUCAT FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜNDEN:
1 — Fabrikaya aid dört lojmanlı ahşab bir evin tamir ve altı lojmanlı olarak tadili İŞÇİLİĞİ vahidi fiat üzerinden açık eksiltmeğe çıkarılmıştır.
2 — Bu işe aid bütün malzeme fabrika Müdürlüğü tarafından verilecektir.
3 — Keşif bedeli 8.000 lira olup ilk teminat akçesi 600 liradır.
4 — İhale 6 eylûl 943 pazartesi günü saat 15 te Müdirlyet binasında yapılacaktır.
5 — Talib olacakların hergün İnşaat Kontrol Şefliğine müracaatle proje, keşif, şartnamelerini görmeleri.
6 — Müessese, ihaleyi dilediğine yapmakta serbesttir.

HEM NALINA HEM MIHINA

İnhisarların ıslahına dair

Harb yılları içinde, iyi işlemiyen müesseselerimizden biri de İnhisarlar İdaresi olmuştu. Bunda, harbin doğurduğu güçlüklerin ve darlıkların tesiri yok değildir; fakat, işlere biraz dikkatli bakınca «beceriksizlik» ile «imkânsızlık» birbirinden kolayca ayırd edilebilir. Misal olarak evvelce bir defa daha bahsettiğim kahveyi gösterebiliriz. İnhisar altına alınıncıya kadar kahve ve çay boldu. İnhisar İdaresine geçtikten sonra, eldeki stoklar bitmeğe yüz tutunca kahve nüfus başına 100 grama düştü. Hem de 3 ayda 100 grama. Çay da iki harmana münhasır kaldı. Zamanında kahve tedariki hususunda gösterilen beceriksizlik yüzünden halk alıştığı bir maddeden mahrum kaldığı gibi bu inhisar maddesinden devlet hazinesine girecek olan varidat da 3 ayda 100 gram nisbetinde düştü.

İnhisar İdaresi, tütün ve sigara hususunda da eski reji idaresinden miras kalmış olan bir zihniyetten hâlâ büsbütün kurtulamamıştır. Bu, halkın zevkine kulak asmayıp sade, varidatı düşünmek zihniyetidir. Ekseri sigaralarımızın tütünleri iyi olmadığına dair daima şikâyetler işitirim. Ben sigara içmediğim için bu hususta bir fikrim yoktur. Bulabilirsem günde bir iki puro içerim. Bizim purolarımız ise dünyanın en fena purolarıdır.

Son seyahatimizde, Kahirede, elçimizin verdiği ziyafette yanımda oturan, İngilterenin Mısırdaki orta elçisi -bu zat büyük elçiden ayrı ve onun yardımcısıdır- Türk tütünlerinin nefasetinden bahis açtı. Bu sırada, ben de bizim İnhisarların yaptığı Toroslardan bir tane yakmıştım.

— Sigarlarınız de nefis olsa gerek, dedi.

Bir tane takdim ettim. Ben gaflet edip verdiğime, o da yakıp bir nefes çektiğine pişman oldu. Hemen öksürmeğe başladı ve nezaketen hiç bir şey söylemeden sigarı, tütün tablasına bıraktı. Ben, Türk tütününe istemiyerek bu kadar fena bir reklâm yaptığıma müteessir olmuştum. Tamire çalıştım.

— Puro yapmağa daha yeni başladık. Henüz muvaffak olamıyoruz, dedim.

Biraz sonra garsonların dağıttığı nefis purolardan birini yaktığım zaman, Toros sigarlarını içmenin Toros dağlarını aşmak kadar güç olduğunu anladım. Toros, bu kadar fena olmasına rağmen bir türlü bulunmaz da. Anlaşılan İnhisar İdaresi sigar tiryakilerine acıdığı için, bunları piyasaya pek az çıkarıyor.

Esmer adlı küçük sigarlara gelince, arkadaşım Ahmed Şükrü Esmer adaşını beğenmediğim için darılmasın ama kendisi de pek iyi bilir ki bir tanesini içebilmek için, bir kutu kibrit yakmak lâzımdır.

Bizim Toroslarla Esmerlerden bavulumda birer kutu kalmıştı. Londrada ve New-York'ta, hangi tanıdık yurddaşa bunlardan bir tane verdimse, kendilerine azizlik ettiğimi sandılar. Çünkü birinciden bir iki nefes çekenler öksürükten boğuluyor; ikincisini içmeğe çalışanlar ise bir kutu kibrit veya bir çakmak benzin harcıyorlardı. Aksi gibi İngilterede kibrit de azdı.

Geçen gün bir gazeteci arkadaşın daha söylediği gibi, bütün ecnebiler «bu kadar iyi tütünden bu kadar fena puro yapabilmemize pek haklı olarak hayret ediyorlar.

Geçenlerde paketi 120 kuruşa bir kutu pipo tütünü aldım. Bu, tütün değil, ottu. İçemedim.

İşittiğime göre, «Çankaya» adlı yeni bir puro hazırlanıyormuş. Çok temenni ederim ki taşıdığı ada lâyık olsun.

İnhisarlar İdaresinin içkileri umumiyetle iyidir; hele bazı likörleri enfestir. Vaktile Mecidiyeköyündeki likör fabrikasını kuran sabık müdür Bay Asım, bu şubeyi pek iyi ve esaslı bir şekilde tesise muvaffak olmuştur.

Genç ve kıymetli Gümrük ve İnhisarlar Vekili, İnhisarlar İdaresini ıslah işini ele almıştır. Muhterem Suad Hayri Ürgüblüden ve yeni umum müdürden idarenin bütün mamulâtında halkın zevkini tatmine de, varidat temini kadar ehemmiyet vermek lâzım geldiği fikrini bu idareye iyice aşılamalarını rica ederim.

341 lileri şubeye davet

Üsküdar Askerlik dairesi başkanlığından:

341 doğumlu ve bu doğumlularla askerliğine karar verilen kısa hizmetli ve tam ehliyetnameliler de eylûl devresine iştirak etmek üzere hazırlık kıt'alarına sevkedileceklerdir. Derhal mensub oldukları Askerlik şubelerine müracaatleri.

Küçük Haberler

★ Beylerbeyi Fıkaraya Muavenet cemiyeti fakirlere 1640 lira dağıtmıştır.

★ Tramvay ve Elektrik idaresi Taksimde bir kapalı durak istasyonu yaptıracaktır.

★ Dün şehrimizde bir tifüs vak'asına tesadüf edilmiştir.

★ Belediye, Emirgân korusunun 400 bin liraya ferağ muamelesini yaptırmaktadır. Koru bir nebatat müzesi haline konulmaktadır.

CUMHURİYET
Nüshası 8 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	2250 Kr.	4650 Kr.
Altı aylık	1290 »	2500 »
Üç aylık	650 »	1400 »
Bir aylık	240 »	Yoktur

Dikkat
Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

İtalyayı istilâ!

Müttefikler, bugünkü harbin beş yaşına basarak bütün dünyayı kaplamak istidadını gösterdiği sırada, İtalyayı istilâ etmek üzere yarımadanın karasına büyük bir askerî çıkarma yaptılar ve yarımadanın bir köşesinde köprübaşı tuttular.

Dört yıl evvelki İtalya ile bugün istilâya uğrıyan İtalya arasındaki fark ne kadar büyük!

Dört yıl evvelki İtalya, Habeş harbini yapan, İspanya dahilî harbine karışarak bir tarafın harbi kazanmasına yardım eden, Akdenizi bir İtalyan denizi sayan; Nis, Tunus, Korsika diye bağıran; sekiz milyon süngüsile, donanmasile ve hava kuvvetlerile herkese meydan okuyan bir İtalya idi.

Fakat bugün, bütün İmparatorluğunu kaybettikten başka Sicilya adasını da teslim eden ve kendi öz yurdunda taarruza uğrıyan, her tarafı yaralanan, her merkezi bombalanan, bütün teşkilâtı ve tesisatı, bütün muvasala sistemi ve bütün sanayi merkezleri hurdahaş olan bir İtalyadır.

Onun harbi bırakarak sulh peşinde koşmasının sebebi, bir sır değildir. Sebeb, İtalya dahilinde bir kaç yüz bin Alman askeri bulunması ve Almanyanın İtalyayı müdafaa üzerinde ısrar etmesidir.

Almanyanın bu ısrarı pek haklı olabilir. Çünkü Almanya, İtalyayı müdafaaya yardım etmekle, harbi kendinden uzaklaştırmış, Müttefikleri İtalya toprağında meşgul etmiş, İtalyanın kolayca teslim olması yüzünden başgösterecek siyasî ve askerî güçlüklerden hiç olmazsa bir müddet için korunmuş, elhasıl İtalyanın yanıp yıkılması hesabına vakit kazanmış ve vakit kazanmaktan dolayı kendisince elde edilmesi muhtemel istifadeleri elde etmiş olur.

Buna mukabil, İtalya ne kazanabilir? Kendi topraklarını müdafaa etmiş olmak şerefini mi? Fakat İtalyanın harbe zorlandığını, müdafaaya sürüklendiğini ve mahza Almanyanın istifadesini temin için dövüştüğünü bilen İtalyan milletinin bu şereften de mahrum kalacağını anladığı göze çarpıyor. İş bunu anlamakla kalsa, mesele değil, fakat İtalya baştanbaşa harab oluyor ve İtalyanın kanı boşu boşuna akıyor. Bu yüzden İtalyan milleti, uğradığı istilâ dolayısile iki şık karşısında kalıyor. Bu istilâyı durdurmak ve İtalyayı harab olmaktan korumak için Müttefiklerle sulh yapmak ve Almanların İtalyayı tahliye edip gitmelerini temin etmek, yahud sonuna kadar harbe devam ederek İtalyayı harb sonunda kolay kolay kalkınamıyacak hale getirmektir.

Müttefikler, İtalyayı istilâya başlamakla İtalyan milletini, bu iki şık ile doğrudan doğruya karşılaştırmış bulunuyorlar. Bu yüzden İtalyan milleti bu iki şıktan hangisini seçtiğini, bundan sonraki hattı hareketile gösterecektir.

İtalyanın neye karar vereceğini kestirmek İtalyan milletine aiddir. Fakat Müttefikler, İtalyayı istilâya başlamakla, harbin beşinci yıldönümü başlarken, durumlarının ne kadar değişmiş olduğunu bütün dünyaya göstermiş oluyorlar.

Şayed Almanlar, ikinci cephenin İtalyada açılmış olduğuna kanarak İtalyaya büyük kuvvetler yığacak olurlarsa, Müttefikler, hem Sovyetler Birliğini hoşnud etmiş, hem de üçüncü bir cephe açmak imkânını hazırlamış olurlar.

Hulâsa, Avrupa kalesine taarruz başlamıştır ve bu taarruzun acısını, bilhassa İtalya çekiyor. İtalyanın ümidi, Alman mukavemetinin, Müttefikleri püskürtmeğe muvaffak olmasıdır. Fakat hava ve deniz hakimiyetine güvenen Müttefikleri püskürtmenin kolay olmıyacağı anlaşılıyor. İtalyanın istilâsı başlamış ve Avrupa harbi, Afrika yolu ile, Avrupaya dönmüştür. Bu dönüşü harbin bitmesine doğru ilk adım saymak, zannederiz ki, yanlış olmaz.

Ömer Rıza DOĞRUL

İtalya Kralı Ruşen Eşrefi kabul etti

Roma 3 (a.a.) — Türkiye büyük elçisi sıfatile Ruşen Eşref Günaydın bu sabah Quirinal sarayında Kral tarafından kabul edilerek itimadnamesini takdim etmiştir.

Başvekil Saracoğlu Ankaraya dönüyor

İzmir 3 (Telefonla) — Başvekilimiz Şükrü Saracoğlu bu sabah Ödemişte Gölcükten Salihliye hareket etmiş, yolda Bozdoğana uğrıyarak halka Millî Şefimizin selâmlarını bildirmiştir. Öğleyin Salihliye gelen Başvekil büyük tezahüratla karşılanmış ve Afyon trenile Ankaraya hareket etmiştir.

İngilizlere göre

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ğazının Calabria sahili boyunca Britanyalı ve Kanadalı kıt'alar köprübaşları kurmuşlardır. Şimdi bu kıt'alar, Müttefik harb gemileri ve uçakları ile moğazın üzerinden ateş eden Sicilyadaki topçunun himayesi altında olarak sahil boyunca ve memleket dahiline doğru ilerlemektedirler.

Müttefiklerin bu sabahki ihrac hareketi, 8 inci orduya mensub birlikler tarafından son günlerde yapılan seri halindeki komandos akınlarından sonra, icra edilmiştir.

50 yerde köprü başları kurulmuş

Londra 3 (a.a.) — Vichy radyosunun verdiği bir habere göre, Müttefikler Reggio ile San Giovanni arasında 50 noktada köprübaşları kurmağa muvaffak olmuşlardır.

Çıkarma nasıl oldu

Londra 3 (a.a.) — Reuter'in sekizinci ordu karargâhındaki hususî muhabiri bildiriyor:

Sekizinci orduya mensub İngiliz ve Kanada kıt'aları bu sabah güneş doğmadan bir saat evvel İtalyan kıt'asına çıkmışlardır. Kıt'alarımız gereken bütün malzeme ile birlikte her çeşid gemilere bindirilmiş şiddetli bir topçu ateşinin himayesinde İtalyan kumsallarına doğru hareket etmişlerdir.

Çıkarmadan önce, Sicilya sahilindeki toplarımız ile Müttefik bomba uçakları ve müttefik bahriyesi hep birlikte İtalyan çizmesinin burnunu şiddetle dövmüşlerdir. Messina boğazı üzerinden yapılan topçu ateşi o kadar sıhhatli olmuştur ki düşman topçusu daha ilk kıt'alarımız karaya çıkmadan evvel susturulmuştu. Yüzlerce topun ateşi ortalığı aydınlatıyordu.

İstilâya tekaddüm eden topçu ateşi, düşmanın karşı sahildeki müdafaalarını yıkmak için günlerdenberi devam etmekte idi. Bu ateş neticesinde düşman top sayısının çok eksilmiş olduğu sanılıyor.

Perşembe günü yüzlerce uçak düşman mevzilerini ve muvasala yollarını bombalamış, geceleri devamlı surette düşman kuvvetlerini hırpalıyarak uyumak ve dinlenmekten mahrum etmiştir. Perşembe ve Cuma geceleri uçaklarımız düşman piyade ve makineli tüfek yuvarlarını temizlemek için münhasıran İtalyan kumsallarını dövmekle meşgul olmuşlardır.

Müttefik uçak ve topçusu tarafından yıkma işi tamamile başarılmış olmasına rağmen bu çıkarma hareketi kolay bir iş değildir. Reggio'nun arkasındaki tepeler 300 metreye kadar yükselmekte ve kıyıya tamamile hâkim bulunmaktadır. Düşman bu tepelerde sağlam mevzilere ve mükemmel bir ateş sahasına maliktir. Arazi itibarile bu teşebbüs geçen harbde Gelibolu'ya yapılan çıkarmadan çok daha güç bir harekettir.

General Montgomery'nin günlük emri

Londra 4 (Radyo) — General Montgomery, sekizinci orduya hitaben neşrettiği günlük emirde şu sözleri söylemiştir

«Avrupa karasına herkesten evvel çıkmak gibi pek büyük şerefi sekizinci ordu kazanmıştır. İtalyayı harb dışı yapmak üzere ileri!»

Cezayir radyosunun İtalyanlara hitabı

Londra 3 (a.a.) — Cezayirdeki birleşmiş milletler radyosu bu sabah İtalyan milletine hususî bir mesaj yaparak Müttefik ordularının büyük dedelerinin Garibaldi'yi kabul ettikleri gibi bir halâskâr olarak karşılamalarını tavsiye etmiştir.

Şiddetli hava akınları

Cezayir 3 (a.a.) — Şimal Afrika Müttefik umumî karargâhının tebliğinde bildirildiğine göre, üsleri şimal batı Afrikada bulunan hava kuvvetleri dün, şimal, orta ve cenub İtalyadaki düşman muvasalalarını şiddetle bombalamıştır. Ağır bomba uçakları, Taranto, Bolzano ve Bolcgna'daki emtea istasyonlarına hücum etmişlerdir. Bolzano'daki demiryolu köprüsü isabet almış ve yıkılmıştır. Brenner boğazına gitmekte olan hat bu köprüden geçmektedir. Taranto'da, Brenner boğazından gelen demiryolu da kapanmış ve bu yoldaki köprü tahrib edilmiştir. Orta bomba uçakları, Napoli yakınlarında Cancello'daki yük istasyonunu şiddetle bombalamışlardır. Düşman av uçaklarının şiddetli bir mukavemetile karşılanmıştır. Bütün bu hareketlerde, topyekûn 34 düşman uçağı tahrib edilmiştir.

Bizim de 15 uçağımız kayıptır.

«İtalyanın vaziyeti muharebe meydanında görülecek!»

Washington 3 (a.a.) — Mr. Cordell Hull, Amerikan hükûmetinin, İtalyanın sulha kavuşması için yapacağı siyasî gayretleri nazarı itibara almıyacağını söylemiştir. Mr. Hull, İtalyaya teklif olunacak yegâne sulh şartının muharebe meydanında derhal kayıdsız ve şartsız teslimden başka bir şey olmıyacağını da ilâve etmiştir. Mr. Hull, Mesinanın karşı sahilinde topçu baraj ateşile Alman ve İtalyan mevzileri temizlendiği bir sırada söz söylemiştir. İtalyanın vaziyeti muharebe meydanında tayin edilecektir.

Mihvere göre

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Berlinden verilen malûmat

Berlin 3 (T.P.) — İngiliz ve Amerikan istilâ kıtaatı Calabria kıyısında Reggio şehrinin cenubunda sabahın erken saatlerinde büyük ölçüde karaya çıkarma hareketine başlamıştır. Bu hareket 5 harb gemisile desteklenmiş ve 100 den fazla karaya çıkarma gemisile icra edilmiştir. Şimdiye kadarki müşahedelere nazaran bu harekete yalnız İngiliz kıt'aları iştirak etmiştir ve çıkan kuvvetler bir tümen kadardır. Reggio'dan başlıyarak şimale doğru giden sahil yolunda İngiliz birlikleri Scilla kasabasına doğru ilerlemişler. Fakat bu yolda derhal, Alman ve İtalyan emniyet kıt'alarile şiddetli mücadeleye tutuşmuşlardır. Diğer İngiliz teşekkülleri müteaddid tanklar himayesinde Reggio'dan itibaren doğuya doğru taarruz etmişler, fakat burada Alman istihkâm ve piyade kıt'alarile savaşa tutuşmuşlardır.

Alman seri bomba ve avcı uçak teşkilleri İngiliz karaya çıkarma gemilerine karşı tesirli hücumlar icra etmişler ve bunlardan bir çoğunu, daha sahile varmadan evvel batırmışlardır.

Başka noktalara da ihrac bekleniyor

Berlin 3 (E.P.) — Calabria'ya yapılan ihracın ilk günü olması münasebetile Akdenizdeki harb durumu sarahatle tayin edilemez. Büyük deniz ve hava kuvvetleri yardımı ile yapılan Müttefik ihracına ancak sekizinci orduya mensub İngiliz ve Kanada kıt'alarının iştirak ettiği, buna mukabil yedinci Amerikan ordusuna mensub kuvvetlerin henüz görülmediği tesbit edilmektedir. Amerikalıların da ağlebi ihtimal pek yakında İtalyaya ve her halde yakın bir sahile çıkarılmaları beklenmektedir.

Maarif Vekili Ankarada

Ankara 3 (Telefonla) — Maarif Vekili Hasan Âli Yücel bu sabah şehrimize avdet etmiştir.

Nihad Şevkinin cenazesi

Ankara 3 (Telefonla) — Vefat eden gazetecilerimizden Nihad Şevkinin cenazesi bugün törenle kaldırılmıştır.

Meclis ruznamesindeki lâyihalar

Ankara 3 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisinin pazartesi günü yapacağı toplantıda askerî memurlara dair kanuna ek lâyihanın ikinci müzakeresi yapılacaktır.

Millî müdafaa vasıtalarına karşı işlenen suçlar

Ankara 3 (Telefonla) — Fevkalâde halin devamı müddetince millî müdafaa vasıtalarına karşı işlenen suçlarda askerlere olduğu gibi sivil eşhasa karşı da 4227 sayılı kanunun birinci fıkrasında konan cezaların tatbik edileceği, Adliye Vekâletince bütün teşkilâta bildirilmiştir.

Bu kaçıncı cephedir?

(Başmakaleden devam)

Almanların Demokrasilere karşı muazzam kuvvetler ayırmak zorunda bulunmamaları idi. Bu nokta üzerinde bilhassa Sovyet gazeteleri ısrar ediyor, açılacak ikinci cephenin tesirli olması için Atlantik kıyılarına çıkarma yapılması lüzumunu ileri sürüyorlardı.

İşin tuhafı, bu hususta Almanlar da Ruslar gibi düşünüyor, onlar da asıl çarpışmanın esası Alman kuvvetlerile garbda vukua gelmesini temenni eder görünüyorlardı. Birbirine düşman olan iki milletin ayni isteği ileri sürmesi, şüphesiz aykırı niyetlerden ötürü idi. Ruslar, Atlantik kıyılarında ikinci bir cephe beklerken, kendi sırtından altmış yetmiş tümenlik bir Alman yükünün azalacağını düşünüyorlardı. Almanlar ise, garba ayırdıkları kuvvetlerle oraya yapılacak bir çıkarmayı yerinde boğacaklarını ve böylelikle düşmanlarını feci bir şekilde yıpratıp ümidsizliğe düşüreceklerini sanıyorlardı. Her iki iddianın da sahibleri hesabına doğru olduğunu kabul ederiz. Tesiri şark cephesinde hemen görülmiyecek bir çıkarmayı Ruslar elbette küçümserler. İtalya kısa zamanda yıkılsa bile bir taraftan Almanyaya geçmek, öbür taraftan Balkanlara atlamak, aylarca süren bir beklemeye yol açabilir. Rusyanın ise bekliyecek vakti pek kalmamıştır.

Almanlara gelince, onların da Avrupa garbında herhangi bir çıkarmaya karşı kuvvet ayırdıkları muhakkaktır. Anglo-Sakson ordularile ergeç çarpışmak mukadder göründüğüne nazaran, onlar da, bu çarpışmanın tabiatile bir an önce ve en münasib bir yerde yapılmasını isterler. Garb kıyılarına asker çıkarmak İtalya yarımadasına asker çıkarmaya benzemez. İtalyayı gittikçe artan kuvvetlerle adım adım ve boydan boya ele geçirmek mümkün iken Avrupa garbına bir hamlede muazzam kuvvetler yığmak lâzımdır. Kara ordularının bütün kudretlerini göstererek dövüşebilmesi için en uygun topografya imkânları da orada toplanmıştır.

Fakat çi fayda ki Anglo - Saksonlar başka türlü düşünüyorlar. Onlarca mühim olan, bir hareketin azamî emniyet şartları içinde başarılmasıdır. Meselâ, İtalyaya yapılacak bir çıkarma bahsinde, bazı askerlik mütehassısları tahminlerini Napoli bölgesi üzerinde toplamışlardır. Çünkü orada bir köprübaşı kurulduğu takdirde hem Adriyatik kıyılarına daha çabuk ulaşılır, hem de cenub İtalya şimalden tecrid edilmiş olurdu. Fakat, eğer Calabria'ya yapılan dünkü ihrac bir şaşırtma manevrası değilse, Müttefik kumandanlığı bu bahiste bile geç ve güç bir hareketi daha verimli olmakla beraber nisbeten az emniyetli başka bir harekete tercih etmiş demektir.

Bu çıkarma ile Müttefikler, bir yandan İtalyayı harb dışı kılmak, bir yandan da Balkanlara doğru hareketlerine devam etmek kararlarını tatbik sahasına koymuş bulunuyorlar. Arada Alman harb makinesinin daha ziyade yıpranmasını, Alman maneviyatının daha ziyade bozulmasını beklediklerine ve asıl büyük çarpışmayı o zamana saklamak istediklerine şüphe yoktur.

NADİR NADİ

Sovyetler Amerikaya bir nota verdi

Washington 3 (a.a.) — Sovyetler Birliğinin yeni Washington büyük elçisi M. Gromiko bugün Hariciye Nazırı Mr. Cordell Hull'ü ziyaret ederek hükûmetinin bir notasını tevdi etmiştir.

Roosevelt - Churchill müzakereleri devam ediyor

Washington 3 (a.a.) — Mr. Roosevelt, Mr. Churchill dün bütün günü Beyaz Sarayda müzakere ile geçirmişlerdir. Müzakereler bilhassa İngiliz - Amerikan ve Rusya münasebetleri etrafında cereyan etmiştir.

İyi haber alan mahfillere göre, ihtilâflar esas itibarile, göründüğünden çok daha azdır. Hiç olmazsa esas askerî plânlar üzerinde tam bir anlaşmanın mevcud olduğu sanılıyor. Yakın bir istikbalde bu plânların tatbik mevkiine konulması, siyasî meselelerde görülen zahirî ihtilâfların hallini intaç edecek hayırlı bir tesir yapacaktır.

Rusya ile Çekoslovakya arasında bir pakt mı?

Berlin 3 (T.P.) — Londradan gelen haberler Sovyetler Birliğile Çekoslovakya mülteci hükûmeti arasında bir pakt imzalanmış olduğunu bildirmektedir.

Refah faciası

Dünkü muhakemede, bazı şahidlerin yeniden çağırılmasına karar verildi

Ankara 3 (Telefonla) — Refah faciasında suçlu sanılanların muhakemesine bugün de Ankara Ağır Cezasında devam edildi. Geçen duruşmada, âmme şahidlerinden Münci, Naci ve Nevzadın dinlenmeleri için tekrar talimat yazılmasına karar verilmişti. Bu talimata gene cevab gelmediği anlaşılınca, Kemal Baybura söz alarak dedi ki:

— Donanma resmî ve muayyen bir teşekküldür. Bu istinabelerin üç aydanberi gecikmesi izah edilemiyecek bir keyfiyettir. Bu suretle dava da uzayıp gidiyor ve bizi mağdur ediyor.

Reis — Bunların dinlenmesinde ısrar ediyor musunuz?

— Hayır.

— Vaz geçer misiniz?

— Kendi hesabıma tabiî..

İzzet Demirtaş ve bayan İrfanın adresleri için yazılan talimata da, Mersinde olmadıkları, Bayan İrfanın, İstanbulda Göztepede Tütüncü Mehmed Efendi sokağı 15 numarada, İzzet Demirtaşın da Parkotelde ikamet ettikleri, Mersine ne zaman döneceklerinin bilinmediği cevabı verilmişti.

Amiralla kaptanın telefon muhaveresi sırasında Mersinde nöbetçi telefon memurunun Muammer Akmar olduğu ve halen asker bulunduğu da mahkemeye bildiriliyordu. Âmme şahidi Ömerin ikametgâhının tahkiki için yazılan tezkereye de cevab gelmemişti.

Deniz Harb Akademisinde kurmay Fuad Uzgören şahid olarak dinlendi, dedi ki:

— Kafilenin hareketine tekaddüm eden günlerde Gölcükte bir konuşmamızda, bahis bu mevzua intikal etti ve bir arkadaş, İstanbulda bulunduğu sırada, Bay Zekinin, Refah vapurunu kendisine göstererek kafilenin bu şileple gideceğini söylemiş olduğunu anlattı.

Reis — Bu Bay Zeki kafile reisi midir?

Şahid — Hayır, komisyonda Münakale Vekâleti tarafından bulunan zattır.

— Size bunları söyleyen arkadaşınız kimdi?

— Aradan iki buçuk sene geçtiği için pek kat'i hatırlıyamıyorum. Kurmay yarbay Tevfik olsa gerek..

Amiral Mehmed Ali Ülgen de, şahidin sözlerinden sonra dedi ki:

— Yarbay Fuad Ankaraya geldiği ve beni ziyaret ettiği zaman, bu hâdise olmuştu. Alâkadarların hepsi inkâr ediyorlardı, tabiî müteessirdim. Kendisinin bu beyanatı, komisyon reisi Zekinin, geminin bu kafileyi götüreceğinden haberdar olduğunu gösterir.

Bundan sonra reis suçlu sanılanlara hitab etti:

— Âmme şahidlerinden Münci, Naci, Nevzad ve Ömeri bunca aramamıza rağmen bulamıyoruz, ne dersiniz?

Amiral, evvelce alınmış ifadelerinin okunmasını kâfi gördü, diğer maznunlar da bu şahidlerin dinlenmesinden sarfınazar ettiklerini söylediler. Müdafi avukatlar da ayni mütaleada bulundular: «Vaz geçtik» dediler.

İddia mevkiinde bulunan Zihni Betil evrakı mütaleaya alındığından mahkemeye kısa bir ara verildi. İkinci celse açılınca, Zihni Betil şu mütaleada bulundu:

«— Şahidlerden Naci Seyhanın davaya mevzu olan hâdise hakkında doğrudan doğruya bilgisi bulunmadığına, Nevzad Erül'ün kafileye dahil olup kazadan sağ kurtulan şahıslardan bulunduğuna ve sahib olduğu malûmata sahib eşhastan bazılarının dinlenilmiş bulunduğu anlaşılmasına, Ömer Akyalçın ve İlhanın bildikleri iddia olunan hususun da davaya mevzu olan hâdiseye doğrudan doğruya tesiri mütalea edilememesine göre dinlenilmelerine memuriyetimizce de lüzum görülmemektedir.»

Müddeiumumî, Münci Ülhan, İzzet Demirtaşla istimaî mahkemede kararlaştırılan Muammer Akman'ın şehadetleri davaya müessir olacağı cihetle bunların dinlenilmelerine karar verilmesini istedi. Mersin telefon memuru Muammer Akmanın dinlenmesi için askerlik adresinin telgrafla tahkikına da lüzum gördü.

Amiral Mehmed Ali Ülgen dedi ki:

«— Münci Ülhan Deniz Harb Akademisi komutanlığına tayin edilmiştir. Halen Ankarada bulunmaktadır.»

Mahkeme, Naci, Nevzad, Ömer ve İlhanın dinlenmelerinden ve ikametgâhlarının aranmasından vazgeçilmesine, Deniz Harb Akademisi komutanlığına tayin edildiği anlaşılan Müncinin celbname ile çağırılarak usulen dinlenmesine, İzzet Demirkan hakkındaki talimat, İstanbul Ağırceza mahkemesine gönderilmekle beraber, her ihtimale karşı bir kere de Mersine gönderilmesine, Amiral Mehmed Ali Ülgenle İzzet Dalgakıranın telefonla muhaveresini idare ettiği anlaşılan Muammerin adresinin tahkikına, hastalığı gönderdiği raporla anlaşılan Refik Ayantura ve namına gönderilen celbname iade edilmiyen Ziya Timuçine yeniden tebligat ifasına, bu sebeblerle duruşmanın 22 eylûl çarşamba saat 15 e bırakılmasına karar verildi.

Bulgar Meclisi

Londra 3 (a.a.) — Alman haberler ajansının bildirdiğine göre, bugün toplanan Bulgar Sobranyası 6 yaşında bulunan Prens III üncü Simeon'u kral ilân etmiştir.

Sobranyanın içtiması

Sofya 3 (T.P.) Cuma günü saat 10,40 da Sobranya Kral Boris'in vefatı münasebetile bir matem toplantısı yapmıştır. Filof nazırlar meclisinin Kral III üncü Boris'in vefatı hakkındaki beyannamesini okuduktan sonra meclis reisi K. Kalvof kürsüye gelerek müteveffa kralın büyük hizmetlerini anmış ve Bulgaristanın şimdi çar ilân edilen III üncü Simeon'un etrafında toplandığını ve herkesin kendisine düşen vazifeyi yapacağını söylemiştir. Reisin sözleri Sobranya azaları tarafından şiddetle alkışlanmıştır.

12 dakika süren içtima, bunun üzerine, 8 eylûl saat 15 e tâlik edilmiştir.

Gabrowski, Filof'un yerine mi geçecek?

Cezayir 3 (a.a.) — Sofyadan gelen inanılır haberlere göre, Almanlar, Başvekil Filof'un yerine, kendilerine candan sadık olan şimdiki dahiliye nazırı Gabrowski'nin gelmesi için Bulgaristanı çok kuvvetli bir baskı altında bulundurmaktadırlar.

***

Heyetimiz Sofyaya hareket etti

Bulgar Kralı Borisin 5 eylûlde Sofyada yapılacak cenaze töreninde hükûmetimizi temsil edecek olan Trabzon meb'usu ve Meclis Parti Grupu reis vekili Hasan Sakanın reisliği altında, Korgeneral Hüseyin Hüsnü Kılkış, Hariciye Vekâleti protokol umum müdürü Salâhaddin Arbel ve Abdülhak Şinasi Hisar'dan mürekkeb heyetimiz, dün akşam saat 21 de Avrupa treninin arkasına bağlanan hususî bir servis vagonile Sofyaya hareket etmiştir. Heyetimiz, Sirkeci istasyonunda Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar, Sinob meb'usu Cevdet Kerim İncedayı ve Bulgaristanın Ankara büyük elçisi M. Kirof tarafından uğurlanmıştır.

Trabzon meb'usu Hasan Saka, hareketinden biraz evvel, bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

«— Kral Boris'in şahsında büyük bir gayba uğrıyan komşumuz ve dostumuz Bulgaristanın matemine iştirak etmek üzere Sofyaya gidiyoruz. Bulgar payıtahtını böyle acı bir vesile ile ziyaret etmek bizim için gerçekten elim olacaktır.

Cenaze töreni pazar günü yapılacağına göre iki gün kadar Sofyada kaldıktan sonra çarşambaya avdet için yola çıkabileceğimizi umuyorum.»

Almanya ve Rumanyadan gelen heyetler

Londra 4 (Radyo) — Berlin radyosu, Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentrop ile Mareşal Keitel'in yarın Sofyaya gideceklerini bildirmiştir.

Rumanya namına Mareşal Antonescu Sofyaya gitmektedir.

Parise hava taarruzu

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tısında 5 hava meydanına taarruz etmişlerdir. Uçak fabrikasile uçak montaj tesisine taarruz eden uçankaleler kuvvetli bir mukavemetle karşılaşmışlar ve 23 düşman avcısını tahrib etmişlerdir. 8 ağır bomba uçağımızla 2 avcımız dönmemiştir.

Pariste büyük hasar varmış

Paris 3 (T.P.) — 3 eylûl günü güpegündüz İngiliz - Amerikan bomba uçakları Paris şehrinin merkezine taarruz etmişlerdir. Evvelce Paris havalisi birkaç defalar bombalanmış olduğu halde esas şehre taarruz olunmamıştı. Bu defa kalabalık mahallelere bir çok bombalar atılmış, büyük hasarı ve halk arasında kayıpları mucib olmuştur. Bir kaç dakika zarfında bir çok evler çökmüş ve sakinleri enkaz altında kalmıştır. Yalnız bir mahallede üç ana cadde üzerinde bulunan evlerden 25 i tamamen harab olmuş ve bir çokları da hasar görmüştür.

Mes'ud bir nikâh

Arkadaşımız Rıfkı Nakiboğlu ile Bayan Fatma Sumutay'ın nikâhları evvelki gün Eminönü evlenme memurluğunda iki tarafın dostları huzurile yapılmıştır. Genc evlilere saadetler dileriz.

Hadiseler Arasında FELEK

İnceleme, inceleme?!

Yiyenler bilirler.. İstanbulda et fiatı bu sene, hiçbir yaz aylarında görülmemiş bir yükseliş arzetti. Koyun ve sığır kıymetinin artması bakımından güzel bir olay.. Çeleb ve kasab bakımından da gıpta edilecek bir kazanç.

Lâkin gelgelelim bizim gibi müstehlik olmak felâketine uğramış, hele gelirini piyasaya göre arttıramamış olanlar için bu fiatla et yemek kendi kendini yemekten pek farklı değildir.

Herkesin de, o arada benim de dediğimiz şu: Bu sene çayır bol, ot bol, saman bol, yem bol... Hem de koyacak yer bulamıyacak kadar bol.. Et neden pahalı?

Bizim gibi İstanbul otoriteleri de bu meraka düşmüşler, ve ilgili memurlar incelemelere başlamışlar..

Doğrusunu söyliyeyim mi? Bu haberler benim sinirime dokunuyor.

Ne zaman bir malın -normal (!) pahalılığından değil- anormal yükselişinden şikâyet edilse derhal gazetelerde bir haber çıkıyor!

«Alâkalı daireler incelemelere başlamıştır.»

Anlıyamadığım nokta: Bunlar ne bitmez, tükenmez incelemedir canım? İnsanlar Milâddan üç bin sene evvel yazılmış hiyeroglifleri çözüp okudular, etin neden pahalılandığını anlıyamadık. Hâlâ inceliyoruz. Böyle şey olur mu? Bu ilgili daireler hâlâ malların ne gibi âmillerle pahalılandığını bilmiyor mu? Hâlâ öğrenemedi mi?

Bu haberlere ve bu incelemelere bakarak vardığım şu neticeler pek parlak değildir.

— Ya bu incelemeleri yapanlar bir türlü pahalılığın sebeblerini keşfedemiyorlar, o halde bunları değiştirmek lâzımdır.

— Yahud bu incelemeler sonunda anlaşılan sebebleri izale salâhiyetine malik değiller. Buna karşı tedbirler almalı ve salâhiyetleri açmalı.

— Ve nihayet bu incelemeler sonunda müsbet bir netice beklenmiyen bir takım formaliteler, kırtasiyeler yani yem borularıdır, o halde bununla uğraşmamalı. Beni maalesef böyle düşündüren şey şimdiye kadar istisnasız olarak İstanbul piyasasında hiçbir malın kırk para daha ucuzlatılmasına muvaffak olamayışımızdır. Bu manzara, insanı hayat pahalılığından daha fazla müteessir etmektedir. Halbuki beklediğimiz muazzam bir şey değildir. Ankarada et İstanbuldan yüzde otuz - kırk daha ucuzdur. Yurdun bir köşesinde beliren ucuzluk, öte köşesine neden geçemiyor? İstanbul iktısad teşkilleri bu bitmez tükenmez incelemeleri bıraksalar da hayatı bir kuruş ucuzlatacak amelî tedbirleri keşfe çalışsalar daha faydalı, hele çok daha sempatik olurlar.

Meydan okuyorum sanmasınlar.. (Vâ-Nû) nun dediği gibi bir ay için yerlerimizi değişelim. Bakalım tenkid edilenlerle edenlerden hangisi haklı?

B. FELEK

Kızılordu Donezde hızla ilerliyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

relik bir hızla ilerlemektedir. Dün akşam Rus ileri birlikleri Smolensk'in 50 kilometre yakınına kadar ulaşmışlardır.

Sovyet tebliği

Moskova 3 (a.a.) — Sovyet geceyarısı tebliği:

Bugün Donetz havzasında kıt'alarımız taarruzlarını muvaffakıyetle geliştirmeğe devam etmişler ve 15-20 kilometre kadar ilerliyerek 150 den fazla meskûn mahalli işgal etmişlerdir. Bunların arasında Proletorsk şehri de vardır.

Konotop istikametinde taarruzlarını geliştirmekte devam eden kıt'alarımız 15-25 kilometre kadar, ilerliyerek 100 den fazla meskûn mahalli işgal etmişlerdir. Putiwl şehri bunların arasındadır.

Alman tebliği

Berlin 3 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Şark cephesinin cenub kesiminde, Sovyetlerin Mius'un batısından ve bilhassa Harkofun batısından arka arkaya yaptıkları hücumlar dün de bazan bir tarafın ve bazan diğer tarafın lehinde olarak cereyan eden şiddetli ve çetin muharebeler neticesinde püskürtülmüştür. Tanklarımız ani olarak düşmanın toplandığı mevzilere girmişler ve burada bir çok düşman tankı ile 29 top tahrib etmişlerdir.

Cephenin merkez kısmında Sevsk'in cenub batısında ve Viazma'nın batısında şiddetli ve çetin muharebeler devam etmektedir.

Hitlerin karargâhında bir toplantı yapılmış

Madrid 3 (a.a.) — Brit: Vichy kaynaklarından buraya bildirildiğine göre, Führer, Rus cephesindeki vahim durum etrafında umumî karargâhında dört gün süren müzakereleri bitirmiştir. Bazı Alman subayları, Ukraynanın tam tahliyesini, bütün demiryollarının ve meskûn mahallerin tahribini ve kış için daha kısa bir cephede kudretli bir müdafaa sisteminin meydana getirilmesini istemişlerdir.

Topuzun Kısmeti

Yazan Mahmud Yesari

No. 38

Leylâ — Boş lâf etme. (Kendi kendine:) Onları çağırsam, ayağıma çağırmak gibi olur. Biz kalkıp gitsek, onlara misafir gibi oluruz. (Düşünür:) Garsonla haber gönderirim. (Çatalla tabağa vurur:) Garson!

Garson — (Koşarak gelir:) Buyurunuz.

Leylâ — Beylere söyle, Eğer isterlerse, masaları birleştirelim.

Garson — Başüstüne. (Sarışın adamın masasına gider:) Hanımefendi, eğer beyler isterlerse, masaları birleştirelim, diyor.

Sarışın adam — (Arkadaşlarına bakar:) Ne dersiniz?

Kemancı — Böyle şey, fazla düşünülmez.

Kumral genc — Nasıl birleştiririz?

Sarışın adam — O kadındır, oraya gitmek bize düşer. (Garsona:) hanımın masasının yanına iki masa birleştir, şişeleri, bardakları, tabakları da taşırsın. Biz de iskemlelerimizi alır, gideriz.

Garson — Emredersiniz paşam. (Hemen iki masayı Leylânın masasının yanına çeker, içkileri mezeleri taşımağa başlar.)

(Garson, masayı düzeltmiştir; sarışın adam, arkadaşlarile birlikte kalkar, yeni düzeltilen masaya giderler, kadehlerini masa üzerine koyarlar.)

Sarışın adam — (Oturmadan, Leylâya başile selâm verir ve arkadaşlarına tanıtır:) Leylâ Hanım... (Kumral genci Leylâya tanıtır:) Nafiz Bey... (Esmer genci tanıtır:) Recai Bey... (Beyaz pardesülü genci gösterir:) Behçet Bey.. (Kemancı ile udcuyu tanıtır:) Kemanî Neşet, udi Selâmi...

Leylâ — (Kalkar, hepsinin ayrı ayrı ellerini sıkar:) Teşerrüfümüze pek memnun oldum. (Topuzu, hafifçe dürter:) Kalk... (Onu tanıtır:) Arkadaşım Hasan Bey...

(Sarışın adam ve arkadaşları, Topuzun elini sıkarlar ve herkes, yerine oturur.)

Kemancı — Hanımefendiyi eskiden tanırım. Bendenizi unutmamışlardır sanırım.

Leylâ — Hiç unutur muyum? Bu geceki tesadüfümüz, çok iyi oldu.

Sarışın adam — Hakikaten öyle.

Leylâ — (İçinden:) Eyvah! Birşeyi akıl edemedim. Bunların yanında koko çekemem ki... Çaresiz, ayak yoluna gitmeli... (Yüksek sesle:) Sizi epeydir görmedim. İstanbulda değil miydiniz?

(Garsona seslenir:) Çocuğum, bize rakı getir. (Yeni gelenlere:) nasıl mezelerden memnun musunuz? Başka, neler emerdiyorsunuz?

Sarışın adam — Her şeyimiz tamam. Hiç üzülmeyin. Hatta, daha rakımız da var. Bitince getirsin.

Kumral genç — Hanımefendi, durmadan içiyoruz.

Leylâ — Fena mı? İnsan, fırsat, imkân buldukça içmeli. (Kadehini doldurur:) Ne korkuyoruz? Ayağımız karada.. (İçer; kadehi bıraktıktan sonra yumruğunu masaya vurur:) İçelim. Bu gece bendesiniz. (Sarışın adama:) Hayri ağabey, senin az rakını içmedim.

Kemancı — (Başını sallar:) Hepimiz, hanımefendi, hepimiz...

Leylâ — Hayri ağabeyin gönlü zengindir.

Kemancı — Sizin de çok yüksek kalbiniz var.

Leylâ — Benim lâfımı etmeyin, ben, safadan hoşlanırım.

Kumral genç — Ayağımız karada hanımefendi.

Leylâ — (Sarışın adama:) Hayri ağabey, arkadaşların cana yakın çocuklar ...

Sarışın adam — Yaşlarından umulmıyacak kadar pişkindirler.

Leylâ — (Kemancıya:) Bahriye çiftetellisini bir zorla.

(Diğer şoförler de masalara çağırılır. Mütemadiyen içilir, şarkı söylenir. Kemanla ud, bahriye çiftetellisine başlar. Leylâ, kalkar, göbek atarak, gerdan kırarak, göğüs titreterek, parmaklarını şakırdatıp kıvır kıvır oynamağa başlar.)

Sarışın adam — Var ol...

Kumral genç — Yaşa hanımefendi.

Esmer genç — Oooh!.. Yallah.. Yallah...

Beyaz pardesülü genç — Valahi bu kadar olur.

(Hep birden tempo ile el çırparlar. Leylâ, oynar, oynar, yorularak durur; çalgı susar.)

Kumral genç — Oturunuz hanımefendi.

Leylâ, yerine oturur; çantasını alır, para çıkarır.)

Kemancı — (Mani olarak:) Yetişir hanımefendi. Rica ederim, fazla oldu. Yetişir.

Leylâ — Elli lira vermek ister: Ne olur? İçimden geliyor.

Kemancı — Fazlası fazla... Bu geceki lûtfunuz kâfi...

Leylâ — Fazla mal göz çıkarmaz.

(Arkası var)

BU AKŞAM
EN BÜYÜK MÜSAMERE
TEPEBAŞI
BELEDİYE
BAHÇESİNDEDİR.
Kızılay menfaatine büyük eğlenceler
RAŞİD RIZA ve Arkadaşları
BOBSTİLLER büyük komedi
16 kişilik SAZ HEYETİ ve
Mahmure Şenses - Suzan Güven - Cahide
Festival ekiplerinden ERZURUM OYUNLARI
Bahçenin alafranga kısmında 3 e kadar eğlenceler. Tel: 42690
MUALLÂ GÖKÇAY
MÜZEYYEN SENAR IŞIL

RADYO

Bugünkü Program

7,30 Program
7,32 Jimnastik
7,40 Haberler
7,55 Müzik (Pl.)
★
13,30 Program
13,33 Müzik (Pl.)
13,45 Haberler
14,00 Şarkılar (Pl.)
14,15 Bando
★
18,00 Program
18,03 Çocuk kulübü
18,45 Dans orkes.
19,30 Haberler
19,45 Serbest zaman
19,55 Fasıl heyeti
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Şarkılar
21,00 Evin saati
21,15 İstekler
21,30 Konuşma
21,45 Salon orkes.
22,30 Geçmiş gün
22,35 Haberler
22,50 Kapanış

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									■
2							■		
3			■						
4								■	
5			■				■		
6					■	■			
7							■		
8	■	■		■					
9				■					

Soldan sağa:

1 — Bir şeyi sebir ile yaptırmağa kalkışmak hareketi. 2 — İzdivac etmesini temin eden, akıl. 3 — Eski bir milletin taptıklarından, katmerli taahhüdlü. 4 — Almanyada bir şehir. 5 — Bir renk, eski Mısırın başşehirlerinden, duman artığı. 6 — Çevrilince asri misafirhane olur, pek küçük değil. 7 — Zayıf ve acı şikâyet seslerinden, sabit gelirli onun bitmesini dört gözle bekler. 8 — Bir devletin merkezi. 9 — Bir sayı, bir erkek adı.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Bir yemiş. 2 — Masaj yaparken. 3 — Nota, beyaz yağışlı fırtına. 4 — İngilterede bir liman. 5 — Alesta, bir kab. 6 — Çevrilince bir şeyin yerine verilen eşya veya para olur, vermeklik. 7 — Genişlik, vilâyet. 8 — Köle, bir devletin tebaasından. 9 — Bir rengin çok koyusu.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	C	E	N	D	E	R	E	■	V
2	İ	T	E	R	K	E	N	■	A
3	H	İ	M	A	R	■	İ	K	S
4	A	L	A	M	E	T	■	R	A
5	N	E	■	A	H	İ	R	E	T
6	G	R	İ	■	■	M	U	M	■
7	İ	■	K	R	İ	S	T	A	L
8	R	O	N	■	K	A	■	■	İ
9	■	N	A	S	İ	H	A	T	■

BORSA

İstanbul Borsasının 3/9/943 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,24
New-York	— 100 Dolar	132,—
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	29,9760
Madrid	— 100 Pezeta	12,9375
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	31,1325

ESHAM VE TAHVİLÂT

%7 934 Sıvas - Erzurum 1	19,91
%7 934 Sıvas - Erzurum 2-7	20,05
%7 941 Demiryolu 1	20.12
%7 Birinci tertib Millî Müdafaa	20,30
%5 İkramiyeli Millî Müdafaa	19,93
İttihad Değirmencilik	23,90

Daktilo aranıyor

Seri yazan daktilo alınacağından taliblerin İstanbul Dördüncü Noterliğine müracaatleri.

Bursada satılık bahçe

Bursa istasyonunda Eynegöl yolu üzerinde istasyondaki garajın karşısında Bay Hasanın köşkü yanında fabrika, imalâthane yapılmıya elverişli istikbali çok parlak olan bahçe satılıktır.

Bursada Tahtakalede Bay Ali Sıtkı Aysana veya mektubla İstanbulda Göztepede Hamam sokağında Bakkal Bay Remzi Arpacıya müracaat edilmesi.

TURAL
Öksürük ve bronşite karşı

Acele Satılık EV

Fatih Sarıgüzelde Hüsrevpaşa türbesi karşısında Kocasinan sokak 32 No.lı üç katlı 8 odalı ev acele satılıktır.

Ayni eve müracaat.

SATILIK ve KİRALIK

İstanbul Vefa semtinde Atatürk bulvarı yanında telefon, su, gaz, elektrik ve banyoyu havi 6 odalı ev kiralık veya satılıktır. 40231 numaraya telefonla müracaat.

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Türkiye Köylü ve İşçi Elbiseleri

Toptan Satış Yeri :

İstanbul Sultanhamam İrfaniye çarşısı No. 18 - 19

SALÂHADDİN KARAKAŞLI

Lâciverd, siyah, kahverengi kışlık kalın birinci
ve ince bahriye şayaklarından imal edilen

Düz, Erenköy, İspor büyük ve küçük tek ceketler. Düz, Erenköy, İspor büyük, küçük takım elbiseler. Kilot ve düz büyük, küçük tek pantalonlar. Düz ve İspor astarlı ve yarım astarlı muhtelif çeşid paltolar

TOPTAN SATIŞA ÇIKARILMIŞTIR.

Yurdda perakende satıldığı yerler :

Amasya: Manifaturacı Mustafa Tiryaki
Akşehir: Elbiseci Ahmed Tuna
Akşehir: Elbiseci Şükrü Tuna
Akşehir: Elbiseci Neşet Güler
Akşehir: Elbiseci Tevfik Akay
Akseki: Bakkal Mustafa Arısoy
Ayaş: Manifaturacı Osman Parlak
Ayaş: Manifaturacı İbrahim Türkeri
Ayaş: Manifaturacı Asaf Başar
Ayaş: Manifaturacı Tevfik Başkök
Ayaş: Manifaturacı Münir Kabak
Ayaş: Manifaturacı Ömer Bayram
Ayaş: Manifaturacı Mehmed Gagdaş
Ayaş: Manifaturacı Arif Tuzan
Ayaş: Manifaturacı İzzet Nalbaz
Ayaş: Manifaturacı Niyazi Davaroğlu
Ayaş: Manifaturacı Hayri Kayıran
Ayaş - Güdül: Manifaturacı Hüseyin Yağcı
Afyon - Şuhud: N. Manifaturacı Ahmed Er
Adana: Elbiseci Abdurrahman Güleryüz
Adana: Elbiseci Mehmed Ali Ülges
Antalya: Manifaturacı Yusuf Çankaya
Antalya: Kalkan Manifaturacı Mehmed Karabağ
Antalya: Korkuteli Ömer Ali Uygun
Ayancık: Manifaturacı Hüseyin Kantarcı
Ayancık: Manifaturacı Cevdet Yürbaş
Ayancık: Manifaturacı Ali Kaya
Ayancık: Manifaturacı Hakkı Önen Kardeşler
Andirin: Manifaturacı Mehmed Keskin
Ardahan: Manifaturacı Rıza Nasır
Aydın: Manifaturacı Hamdi Kolay
Anamur: Manifaturacı Halil Orhan
Bafra: Elbiseci Zeki Ergun
Bafra: Elbiseci Mahmud Barutçu
Bafra: Manifaturacı Akif Aslan
Bursa: Elbiseci Hasan Çantalı
Bursa: Edremid şubesi Ethem Yalap
Bolvadin: Manifaturacı Abdülkadir Kılıç
Bolvadin: Elbiseci Kâmil Bilgin
Biga: Manifaturacı İsmail Sezer
Biga: Manifaturacı Hamid Çetin
Borçka: Hırdavatçı Receb Yıldırım
Borçka: Düzhanlarda Halid Çelebi
Beypazarı: Abdullah Demir Terzihanesi
Fatsa: Elbiseci Hasan Evirgen
Fatsa: Terzi Ali Kaynar
Fatsa: Elbiseci Bekir Tunçay
Fatsa: Elbiseci İsmail Güzeler
Fatsa: Manifaturacı Nazım Başerer
Fatsa: Elbiseci Mustafa Kaynar
Fatsa: Manifaturacı Bürhan Kantar
Gerede: Manifaturacı Fethi Avaroğlu
Gerede: Manifaturacı Mehmed Özcan
Gerze: Manifaturacı Ali Turan
Gümüşhane: Hamid ve Mahmud Şankardeşler
Gemlik: Tuhafiyeci Salih Erçek
Gemlik: Elbiseci Halid Haydar
Gölpazarı: Elbiseci Mehmed Erken
Gölpazarı: Elbiseci Mehmed Yavuz
Havza: Manifaturacı Sabri Şenel
Havza: Elbiseci Kâmil Şişman
Haymana: Manifaturacı Kâzım Kavukçuoğlu
Hendek: Manifaturacı Mehmed Demirel
Ilgın: Elbiseci Şükrü Demir
İskenderun: Tuhafiyeci Esad Yurd
İskenderun: Manifaturacı İsmail Altındiş
İskenderun: Manifaturacı Hüseyin Kurun
İskilip: Ucuz Satışevi
İskilip: Manifaturacı Mehmed Kocalar
İzmit: Gündoğdu köyü Mehmed Gündoğdu
İncesu: Manifaturacı Bekir Sami Dörttepe
Kadınhan: Manifaturacı Veli Nadir
Kastamonu: Köylü mağazası Avni Okay
Karaköse: Manifaturacı Habib Hazer
Karacasu: Manifaturacı Tevfik Zühtü Özsoy
Karacasu: Manifaturacı Mustafa Öğüt
Karasu: Manifaturacı Halil Tat
Kaş: Manifaturacı Bilâl Uçar
Kula: Terzi Mehmed Karcı
Kızılcahamam: Manifaturacı Hasan Hüseyin
Kütahya: Hüseyin Karabulut
Beypazarı: Nuri Önen
Beypazarı: Terzi Mehmed Temel
Beypazarı: Terzi Enver Erdemli
Beypazarı: Terzi Şakir Dogus
Boyabat: Sadık Balta Sevyar
Bandırma: Elbiseci Mehmed Kemiksiz
Bandırma: Elbiseci Veysi ve Refik
Bandırma: Elbiseci Kâmil
Bandırma: Elbiseci Avamil Sapoğlu
Bandırma: Elbiseci İzzet Uslu
Bilecik: Fevzi Erkan
Bilecik: İbrahim Zengin
Bolvadin - İshaklı: N. Hüseyin Eskicioğlu
Bolvadin - İshaklı: N. Mehmed Ali Ulutaş
Boğazlıyan: Manifaturacı Hamdi Yücel
Bayramiç: Manifaturacı Mesud Kalyoncu
Bayramiç: Manifaturacı Muharrem Darıcı
Çankırı: Elbiseci Abdullah Aslaner
Cankırı: Manifaturacı Ethem Darendeli
Cankırı: Manifaturacı Hilmi Ersunar
Cankırı: Manifaturacı Abdullah Elmalı
Çankırı: Elbiseci Ahmed Kut
Çarşamba: Elbiseci Yaşar Aksoy
Çarşamba: Elbiseci Hüseyin Uçak
Çarşamba: Elbiseci Kâmil Saraç
Çarşamba: Elbiseci Yaşar Çakır
Çarşamba: Elbiseci Hamdi Öğültekin
Çubuk: Terzi Reşid Özgen
Çorum: Elbiseci Hüseyin Şiranlıoğlu
Divrik: Elbiseci Niyazi Yeşilbaş
Divrik: Elbiseci Hakkı Yeşilbaş
Divrik: Manifaturacı Celâl Avşar
Divrik: Manifaturacı Emin Acar
Divrik: Manifaturacı Refik Duru
Divrik: Manifaturacı Fevzi Özkarakaş
Divrik: Manifaturacı Halil Sadık Çulcuoğlu
Erbaa: Manifaturacı Harun Çetiner
Erbaa: Manifaturacı Niyazi Çetiner
Erbaa: Manifaturacı Ramiz
Elâzığ: Beşinci kısım bakkaliyesi
Emirdağ: Elbiseci Niyazi Arıkan
Ergani Bakır Madeni: Sadullah Yıldız
Kayseri: Elbiseci Ahmed Kayran
Mihalıççık: Elbiseci Hüsnü Öztürk
Merzifon: Elbiseci Bekir Önal
Maraş: Ali Aytemiz
Mesudiye: Manifaturacı Yunus Öztekin
Mesudiye: Manifaturacı Kemal Çelik
Marmaris: Azmi Selçuk
Nallıhan: Manifaturacı Refik Aydın
Nallıhan: Manifaturacı Mehmed Yellikaya
Polatlı: Manifaturacı Salim Güvenir
Pülümür: Manifaturacı Hüseyin Fırat
Reşadiye: Manifaturacı İsmail Kaya
Suşehri: Manifaturacı Nabi Şahin
Suşehri: Manifaturacı Hilmi Sezgin
Şütçüler: Manifaturacı Mehmed Kızılkuşak
Samsun: Elbiseci Ömer Mutlu
Samsun: Elbiseci Mustafa Akay
Samsun: Elbiseci İlyas Yazıcı
Sinob: Kemal Akten
Şarkışla: Manifaturacı Mehmed Çeliker
Salihli: Manifaturacı İsmail Yiğit
Sarıkamış: Elbiseci Mihir Ali
Trabzon: Şehir Ali Ticarethanesi
Taşköprü: Manifaturacı Hüseyin Eryılmaz
Tefenni: Manifaturacı Kadir Peker
Tokad: Tüccardan Emin Acar
Tosya: Dokumacı İsmail Mutlu
Tavşanlı: Elbiseci Abdürrahman Özkurt
Ünye: Elbiseci Mustafa Levend
Ünye: Manifaturacı Hasan Sezer
Vezirköprü: Manifaturacı Nazmi Alaftan
Yozgad: Manifaturacı Hüseyin Ocak
Yozgad: Manifaturacı A. Gündüz
Yalvaç: Manifaturacı Ethem Yıldırım

Ankara Belediyesi İmar Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Ankara Şehir mezarlığında yapılacak tesviyei türabiye inşaat duvarları, yollar ve keşifte gösterilen diğer işler olup bedeli keşfi 303093 «üç yüz üç bin doksan üç» liradır.

2 — Bu işe aid keşifname vesair evrak 15 lira bedel mukabilinde Ankara İmar Müdürlüğünden alınır.

3 — Eksiltme vahidi kıyasii fiat üzerinden kapalı zarf usulile yapılacaktır.

4 — İhale 10 eylûl 943 tarihine müsadif cuma günü saat 17 de Vilâyet Konağında imar idare heyeti huzurunda yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye girebilmek için:

a — 15873.72 lira teminat verilmesi.

b — Ankarada kanunî ikametgâh gösterilmesi.

c — 1943 senesinde Ticaret Odasında kayıdlı bulunması.

d — Bu işi yapmağa ehil bulunduğuna dair İmar Müdürlüğünden vesika alınması icab eder.

6 — Teklif mektubları yukarıda 4 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline, yani saat 16 ya kadar idare heyeti riyasetine makbuz mukabilinde tevdi edilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların kanunun 34 üncü maddesine uygun olarak ayni saate kadar gelmiş olması lâzımdır. Her ne suretle olursa olsun vaktinde heyete vâsıl olmıyan mektublar nazarı itibara alınmaz. (8512)

Yüksek İktısad ve Ticaret Okulu Müdürlüğünden:

Talebe kayıd ve kabulüne 23 eylûl 943 perşembe günü başlanacak, 18 birinciteşrin 943 pazartesi günü son verilecektir.

İsteklilerin pazartesi ve perşembe günleri saat 9,30 - 12,30 arasında aşağıda yazılı belgelerle okula bizzat müracaatleri.

1 — Kayıd ve kabul dilekçesi.
2 — Lise bitirme ve olgunluk diplomalarının asılları.
3 — Nüfus hüviyet cüzdanının aslı.
4 — Aşı ve sıhhat raporu
5 — İyi hal kâğıdı.
6 — 4,5 X 6 boyunda 18 aded kartonsuz fotograf. (8814)

DİZEL MOTÖRCÜSÜ ARANIYOR

İnhisarlar Bitlis atelyesinde istihdam edilmek üzere bir Dizel motörcüsüne ihtiyac vardır. Talib olanlar evrakı müsbitelerile birlikte Cibali İnhisarlar Tamir Atelyesi Müdürlüğüne müracaatleri. (8632)

Yüksek Mühendis Okulu Satınalma Komisyonundan:

Okulumuza 1943-44 senesi için 4000 kilo sadeyağ kapalı zarf usulile alınacaktır. Beher kilosunun muhammen bedeli 440 kuruştur. Bedel tutarı 17600 ve ilk teminatı 1320 liradır. İhalesi 16/9/943 tarihinde saat 11 de yapılacaktır. Fazla bilgi istiyenlerin okula müracaatleri. (8560)

Emniyet Umum Müdürlüğünden:

Emniyet Umum Müdürlüğünce her üç ayda bir çıkarılmakta olan Polis dergisinin 1943 yılına aid basım işi 10/9/943 tarihine rastlıyan cuma günü saat 15 te açık eksiltme usulile münakasaya konulmuştur.

Beher formasına 45 lira tahmin edilmiş olan derginin nümune ve şartnamesini görmek istiyenlerin Umum Müdürlük Satınalma Komisyonuna müracaatleri.

Münakasaya gireceklerin 108 liralık muvakkat teminat makbuz veya banka mektubile 2490 sayılı kanunda yazılı belgelerle birlikte tayin edien gün ve saatte Komisyona gelmeleri. (8366)

BEŞİKTAŞ BAHÇESİNDE

YARIN AKŞAM Türk Hava Kurumu menfaatine

BÜYÜK KONSER

Münir Nureddin

ve ARKADAŞLARI

Ayrıca orkestra şefi Koço'nun idaresinde BÜYÜK CAZ

Biletler şimdiden kişede satılmaktadır.

Bahçeye giriş akşam saat 8 den itibarendir.

İstanbul Vakıflar Orman İşletmesi Müdürlüğünden:

Boluda teslim edilmek şartile 50 beygirlik bir lokomobil ile 75 santim genişliğinde iki katarak iki daire hizası ve bir arabalı daire iki baş kesme hizası transmisyon ve kasnakları satın alınacaktır.

Talihlerin teklif mektublarını 30/8/943 tarihine kadar İstanbul Çemberlitaş Vakıflar sokakta Büromuza vermeleri. (8638)

Boğaziçi Lisesi Müdürlüğünden:

OKULUMUZA KADIN ve ERKEK HİZMETÇİ ALINACAKTIR.

Askerlikle ilişiği olmıyan isteklilerin Arnavudköyünde tramvay caddesinde Boğaziçi Lisesi Dahiliye Şefliğine başvurmaları.

ERKEK ve KIZ — YATILI ve GÜNDÜZLÜ

SANKT GEORG

ALMAN OKULLARI

İstanbul — Galata Kartçınar sokak Tel: Erkek: 42095 — Kız: 40499

ERKEK KISMI: Orta, Lise ve Ticaret Okulu
KIZ » : İlk, Orta Okul ve Ticaret kısımları

KAYID Her pazartesi ve perşembe 9 dan 12 ye kadar 1 eylûlden itibaren her gün sabah ve akşam.

İkmal imtihanları : 13 ve 14 eylûlde
Tedrisatın başlaması : 15 eylûl 943 çarşamba.

Hemşire ve Kadın Hastabakıcı Aranıyor

Gaziantep Vilâyetine bağlı Kilis Memleket hastanesi için cerrahî işlerde ve ameliyathane istihzaratında iyi görgü ve mümaresesi olan 14 lira aslî maaşlı diplomalı iki hemşire ile 30 lira aylık ücretli iki - üç kadın hastabakıcıya ihtiyac vardır. İstiyen hemşirelerin tayin için Sıhhat Vekâletine hastabakıcıların da gerekli vesikalarile doğruca hastane Başhekimliğine müracaat etmeleri lâzımdır.

TÜRKİYE DAHİLİNDE

Kuru üzüm işi yapanların

nazarı dikkatine

ERLER Türk Anonim Şirketi

Sermayesi 100,000 Türk Lirasıdır.

Merkezi İZMİR Telgraf Adresi: ERLER İZMİR

Mektub adresi: ERLER TÜRK ANONİM ŞİRKETİ İZMİR

Yarım asra yakın bir zamandanberi İzmirden Avrupaya kuru üzüm ihraç eden mütehassıs zevat tarafından teşkil edilen şirketimiz dahilde üzüm sarfiyatının arttığını gördüğünden, Türkiye Devlet Demiryollarının bütün istasyonlarile Devlet Denizyollarının uğradığı iskeleler için asgarî yüz kutuluk partiye kadar şimendifere veya vapura teslim mal sattığını ve bu suretle sipariş kabul etmekte olduğunu Türkiyemiz dahilinde kuru üzüm işile iştigal eden tüccar, müteahhid, bakkal ve manavların nazarı dikkatine arzederiz.

Her telgraf ve mektuba hemen cevab verilir. İki yüz elli kutudan aşağı siparişlerden ayrıca on lira masraf alınır.

Küçük Çiftlik Parkı

SAFİYE

Hamiyet Yüceses

Sayın musiki severlere müjde

Memleketin en kıymetli sanatkârlarını

Gözbebeğimiz SAFİYE olmak üzere

Bahçemizde toplu bir halde dinlemek fırsatını kaçırmayınız

Sayılı yaz günleri bitiyor

istifade ediniz

AZİZ ŞENSES

İzmir Fuarından avdet eden kıymetli san'atkârlarımızdan

Hamiyet Yüceses

VE

Salâhaddin Pınar

Bu akşamdan itibaren

Bahçemizdedir

Necati Tokyay

Salâhaddin Pınar

Operatör

RIZA ÜNVER

Doğum ve kadın hastalıkları mütehassısı

Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22. Mavi yapı

Telefon: 22683

Zayi iki nüfus cüzdanı

Askerî yoklamamızı yaptırmak üzere 4 aded zarf dosya içinde kardeşim Püzant Ohan oğlunun ve benim nüfus cüzdanlarımızla polis ikametgâh senedlerimizi iki gün evvel Kurtuluş tramvayında unuttum. Bulanı ziyadesile memnun edeceğimden insaniyet namına ikametgâh adresime getirmelerini rica ederim.

Kurtuluş Ermeydanı No. 37
Onnik Ohan oğlu

Vekâletname iptali

Ankara Üçüncü Noterliğine:

Şimdiye kadar muhtelif sıfatlarla, muhtelif kimselere umumî veya hususî vekâletnameler vermiştim. Bugünden itibaren şimdiye kadar vermiş olduğum bütün vekâletnamelerin hükümsüz olduğunun Ankarada Ulus ve İstanbulda Cumhuriyet ve Akşam gazetelerile ilânını rica ederim.

24/8/943

Adres: Ankarada Yenişehirde Atatürk bulvarı Ökmen apartımanının 5 numaralı dairesinde mukim Nihad Rutkay

DOKUMA USTASI ARANIYOR

SÜMERBANK İPLİK VE DOKUMA FABRİKALARI MÜESSESESİ BAKIRKÖY BEZ FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Kasalı şalt otomatik dokuma tezgâhlarından iyi anlar uzun müddet bu işlerde çalışmış dokuma ustalarına ihtiyac vardır. San'at okulu mezunu olanlar tercih edilir. Verilecek ücret iktidar ve kabiliyetile mütenasib ve dolgundur. İsteklilerin 15/9/943 tarihine kadar Fabrika İdaresine müracaatleri. (8718)

BU AKŞAM

Büyükdere BEYAZ PARK'ta

MÜNİR NUREDDİN

ve arkadaşlarının

son yaz KONSERİ

İstanbul ve civar köylere avdet için otomobiller temin olunmuştur.

Üniversite Rektörlüğünden:

Üniversite fakültelerine yeni yazılacak öğrencilerin yazılma işlerine 6 eylûlde, bütünleme imtihanlarına 20 eylûlde imtihala öğrenci alınacak kısımlar için seçme imtihanlarına 20 ilkteşrinde başlanacaktır.

İlgililerin buna göre fakülte kalemlerine başvurmaları. (8795)

İstanbul Defterdarlığı ilânları

Tarlabaşı şubesine borclu Vahram Basmacıyanın; Taksim Kocatepe mahallesi Valideçeşmesi 135 numarada kurulu marangoz atölyesinde mevcud makine ve tezgâhlarla sair alât ve edevat 6/9/943 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 10 da mahallinde satılacağı ilân olunur. (8766)

Mükellefin adı	Mevkii, mahallesi ve sokağı	Kapı No.sı	Cinsi ve hissesi	Tamamının mukayyed kıymeti	Pey akçesi
Kostantin Andonyadis	Bakırköy - Sakızağacı mahallesi Orta sokak	9	Bahçeli hane 1/4	2560	192

Galata Maliye Şubesine varlık vergisinden borclu Kostantin Andonyadisin yukarıda mevkii, cinsi ve evsafı yazılı gayrimenkulü Tahsili Emval kanunu hükümleri dairesinde satılacaktır.

İlk müzayedesi 10/9/943 cuma günü saat 14,30 da ve kat'î ihalesi de 20/9/943 pazartesi günü saat 14.30 da yapılacaktır. İsteklilerin pey akçelerini muhtevi makbuzlarla birlikte Bakırköy kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (8520)

İstanbul Defterdarlığından:

Yeni Türk Matbaacılık Anonim Şirketi 30.000 otuz bin lira sermayesini temsil etmek üzere çıkaracağı beheri 100 yüz lira kıymetinde 1 bir numaradan 99 doksan dokuz numaraya kadar 99 doksan dokuz aded hamiline ve 100 yüz numaradan 300 üç yüz numaraya kadar 201 iki yüz bir aded nama muharrer hisse senedlerinin 330 üç yüz otuz lira damga resmini 1/9/943 tarih ve 209453/3257 sayılı makbuz mukabilinde Defterdarlık veznesine yatırmıştır.

Keyfiyet damga resmi kanununun 39 uncu maddesi hükmüne tevfikan ilân olunur. (8763)

Siyasal Bilgiler Okuluna (Mülkiye mektebi) girmek istiyen Lisemezunlarına:

Siyasal Bilgiler Okuluna leylî veya neharî girebilmek için lise mezunu olmak, olgunluk imtihanını vermiş bulunmak ve yapılacak seçme imtihanını kazanmak lâzımdır. Seçme imtihanına gireceklerin namzed kaydı Ankarada okul binasında ve İstanbulda Yüksek Öğretmen okulunda 20 ağustostan 23 eylûl perşembe günü akşamına kadar yapılacak ve seçme imtihanı 27 eylûl pazartesi sabahı başlıyacaktır. Seçme imtihanının günlerini, hangi derslerden yapılacağını ve kayıd için lâzım gelen evrakın neler olduğunu öğrenmek istiyenler bulundukları yerlerin Maarif Müdürlüklerine veya Lise Müdürlüklerine ve Ankarada Siyasal Bilgiler okuluna ve İstanbulda Yüksek Öğretmen okuluna müracaat etmelidirler. (7748)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli (21000) lira olan 6000 aded toprak kazması 30/9/1943 perşembe günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında toplanan Merkez 9 uncu Komisyonca satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (1575) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar adı geçen Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (1,05) lira mukabilinde Ankara'da Merkez veznesinden Haydarpaşa'da Haydarpaşa veznesinden teminolunur. (3554)

İzmir Vilâyet Daimî Encümeninden:

Ödemiş - Çatal yolunun bazı köprü menfezlerinin radye inşaatile kaldırım imali 19999 lira 94 kuruş, keşif bedeli üzerinden 28/8/943 tarihinden itibaren 20 gün müddetle kapalı eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 20 eylûl 943 pazartesi günü saat 10 da Vilâyet Encümeninde yapılacaktır.

İsteklilerin 2490 sayılı yasa hükümlerine göre hazırlıyacakları 1500 liralık muvakkat teminatla Ticaret Odası ve ehliyet vesikasile birlikte teklif mektublarını yukarıda gösterilen saatten bir saat evvel Encümen Reisliğine tevdi ile makbuz almaları lâzımdır.

Bu işe aid eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, keşifname, fiat silsilei cetveli, fennî ve hususî şartnamesi ve Bayındırlık işleri genel şartnamesi İzmir, Ankara, İstanbul Nafıa Müdürlüklerinde tetkik olunur.

Postada vâki gecikmeler kabul edilmez. (8526)